

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

UNITATEA CENTRALĂ DE ARMONIZARE PENTRU AUDITULUI PUBLIC INTERN

**UNITATEA CENTRALĂ DE ARMONIZARE A SISTEMELOR DE MANAGEMENT
FINANCIAR ȘI CONTROL**

Aprob,
Ministrul Finanțelor Publice

SEBASTIAN VLĂDESCU

Avizat,
Secretar General

IOAN NICOLESCU

**STRATEGIA DEZVOLTĂRII
CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN
ÎN ROMÂNIA
PENTRU PERIOADA 2010-2013**

August 2010

CUPRINS

1. INTRODUCERE	4
1.1. Aspecte generale privind elaborarea și actualizarea strategiei	4
1.2. Componentele Controlului Financiar Public Intern	4
1.3. Grupul de lucru	5
2. LISTA ABREVIERILOR	5
3. DEFINIȚII ȘI CONCEPTE	5
4. MEDIUL CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN ÎN ROMÂNIA	6
4.1. Controlul financiar public extern	6
4.1.1. Controlul parlamentar	6
4.1.2. Curtea de Conturi a României	7
4.2. Controlul financiar public intern	9
4.2.1. Structuri de control ale Guvernului	9
4.2.1.1. Corpul de control al primului-ministru	9
4.2.1.2. Departamentul pentru Lupta Antifraudă	10
4.2.2. Ministerul Finanțelor Publice	10
4.2.2.1. Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern	10
4.2.2.2. Unitatea Centrală de Armonizare a Sistemelor de Management Financiar și Control	10
4.2.2.3. Trezoreria publică	10
4.2.2.4. Agenția Națională de Administrare Fiscală	11
- Direcția generală a marilor contribuabili	13
- Direcția generală de control financiar	14
- Direcția generală coordonare inspecție fiscală	14
- Garda Financiară	15
- Autoritatea Națională a Vămirilor	16
- Direcțiile generale ale finanțelor publice județene	18
4.2.2.5. Alte structuri cu atribuții de control din cadrul MFP	18
- Inspecția generală	19
- Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice	19
- Alte autorități de control	19
4.3. Controlul financiar public în administrația locală	20
- Prefectul și instituția prefectului	20
- Primarul	20

5. SITUAȚIA PREZENTĂ A CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN	21
5.1. Scopul Controlului Financiar Public Intern	21
5.2. Cadrul normativ general al Controlului Financiar Public Intern	21
5.3. Tipuri de Control Financiar Public Intern	22
5.3.1. Auditul Public Intern	22
5.3.2. Controlul financiar preventiv	25
- Controlul financiar preventiv propriu	26
- Controlul financiar preventiv delegat	26
5.3.3. Sisteme de management financiar și control	27
5.3.4. Controlul intern de bază al entităților publice	28
5.4. Organizarea Controlului Financiar Public Intern asupra fondurilor comunitare	29
6. ANALIZA-DIAGNOSTIC A CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN ÎN ROMÂNIA	30
6.1. Punctele tari ale sistemului de Control Financiar Public Intern	30
6.2. Punctele slabe ale sistemului de Control Financiar Public Intern	32
7. OBSERVAȚII ȘI PROPUNERI DIN PARTEA REPREZENTANȚILOR COMISIEI EUROPENE	34
8. STRATEGIA ÎN DOMENIUL CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN ÎN ROMÂNIA	36
9. CONCLUZII	38
10. RESURSELE SUPLIMENTARE NECESARE REALIZĂRII OBIECTIVELOR STRATEGICE ÎN DOMENIUL CFPI	39
ANEXA Nr. 1 DEFINIȚII ȘI CONCEPTE	40
ANEXA Nr. 2 CADRUL NORMATIV GENERAL AL CFPI	42
ANEXA Nr. 3 PROGRAM DE IMPLEMENTARE A MĂSURILOR STABILITE PRIN STRATEGIA DEZVOLTĂRII CFPI ÎN ROMÂNIA	45

1. INTRODUCERE

1.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND ELABORAREA ȘI ACTUALIZAREA STRATEGIEI

Ministerul Finanțelor Publice (MFP) este autoritatea administrației publice centrale de specialitate, care are responsabilitatea elaborării și implementării politicii în domeniul gestiunii financiare.

MFP îndrumă metodologic, coordonează și supraveghează asigurarea bunei gestiuni financiare în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public.

Necesitatea îmbunătățirii gestiunii finanțelor publice, pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor guvernamentale, în condițiile transparenței, eficienței și eficacității, este un scop important al activității entităților din sectorul public. În acest scop, în etapa de pregătire în vederea obținerii statutului de membru al Uniunii Europene (UE), România a adoptat o strategie pentru dezvoltarea controlului financiar public intern (CFPI), în concordanță cu standardele și practicile comunitare, a cărei implementare s-a desfășurat în conformitate cu angajamentele asumate în procesul de negociere.

După aderare, România, ca și celelalte țări noi membre ale UE, trebuie să asigure în continuare îmbunătățirea cadrului conceptual și strategic de implementare a unui sistem de control financiar public intern modern. În acest sens, prezentul document strategic, privind dezvoltarea pe termen scurt și mediu a CFPI în România, aflat la ediția a IV-a, are ca obiect prezentarea stadiului actual al sistemului de control financiar public intern, ca urmare a progreselor înregistrate în ultimi ani, analiza diagnostic, precum și proiectarea principalelor direcții de acțiune, pentru dezvoltarea, în continuare, a acestui sistem.

Orizontul de timp al acestei strategii actualizate cuprinde perioada 2010-2013. Totuși implementarea unor obiective se derulează și peste această perioadă, respectiv până în anul 2016.

1.2. COMPONENTELE CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN

Pentru promovarea bunei guvernări, în sectorul public este implementat controlul financiar public intern, care include:

- a) sistemele de control managerial;
- b) auditul intern;
- c) coordonarea și armonizarea centralizată a componentelor menționate anterior.

Responsabil pentru elaborarea și dezvoltarea sistemelor de control managerial, respectiv pentru asigurarea unui audit intern independent și funcțional, este managerul entității publice, iar funcția de coordonare și armonizare a acestora este îndeplinită de Ministerul Finanțelor Publice, prin cele două structuri specializate ale sale, cărui îi revine răspunderea inclusiv pentru elaborarea, actualizarea, implementarea și monitorizarea strategiei dezvoltării CFPI în România.

1.3. GRUPUL DE LUCRU

Documentul a fost actualizat de MFP, prin direcțiile sale de specialitate: UCAAPI și UCASMFC, precum și prin consultarea altor organisme cu atribuții în domeniul controlului financiar public din România.

Grupul de lucru exprimă cea mai înaltă recunoștință tuturor celor care au contribuit, în diverse forme, la elaborarea și definitivarea acestui document.

2. LISTA ABREVIERILOR

Nr. crt.	Abreviere	Denumire
1.	ANFP	Agencia Națională a Funcționarilor Publici
2.	ANAF	Agencia Națională de Administrare Fiscală
3.	ANV	Autoritatea Națională a Vămirilor
4.	API	Audit public intern
5.	CAPi	Comitetul pentru Audit Public Intern
6.	CCD	Corpul Controlorilor Delegați
7.	CCR	Curtea de Conturi a României
8.	CFP	Control Financiar Preventiv
9.	CFPD	Control Financiar Preventiv Deleat
10.	CFPP	Control Financiar Preventiv Propriu
11.	CFPI	Control Financiar Public Intern
12.	DGFP	Direcția Generală a Finanțelor Publice
13.	DLAF	Departamentul pentru Lupta Antifraudă
14.	GF	Garda Financiară
15.	IIA	Institutul Auditorilor Interni
16.	MFP	Ministerul Finanțelor Publice
17.	OLAF	Oficiul de Luptă Antifraudă
18.	OG	Ordonanță de Guvern
19.	SEE	Spațiul Economic European
20.	SFPV	Școala de Finanțe Publice și Vamă
21.	UCAAPI	Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern
22.	UCASMFC	Unitatea Centrală de Armonizare a Sistemelor de Management Financiar și Control
23.	UCVAP	Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice
24.	UE	Uniunea Europeană

3. DEFINIȚII ȘI CONCEPTE

Definițiile și conceptele generale privind controlul și auditul intern utilizate în prezentul document sunt cuprinse în Anexa nr. 1.

4. MEDIUL CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC ÎN ROMÂNIA

În prezent, mediul controlului financiar public în România se structurează astfel:

4.1. CONTROLUL FINANCIAR PUBLIC EXTERN

4.1.1. Controlul parlamentar (Senatul și Camera Deputaților)

- **Moțiuni de cenzură** – Camera Deputaților și Senatul pot retrage încrederea acordată Guvernului, prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, cu votul majorității deputaților și senatorilor. Moțiunea de cenzură poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor și se comunică Guvernului la data depunerii. Ea se dezbate după trei zile de la data la care a fost prezentată în ședința comună a celor două camere.

- **Moțiuni simple** – Camera Deputaților sau Senatul poate adopta o moțiune simplă prin care să-și exprime poziția cu privire la o problemă de politică internă sau externă ori, după caz, cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări. Moțiunea poate fi inițiată de cel puțin 50 de deputați.

Moțiunea simplă trebuie să fie motivată și se depune la Președintele Camerei Deputaților în cursul ședințelor publice. După primirea acesteia, Președintele Camerei Deputaților o comunică de îndată Guvernului, o aduce la cunoștința Camerei, după care dispune afișarea ei. Președintele Camerei stabilește data dezbaterii moțiunii, care nu poate depăși 6 zile de la înregistrarea acesteia, înștiințând Guvernul în acest sens. În urma dezbaterii, moțiunea este supusă la vot de către Președintele Camerei și se adoptă cu votul majorității.

- **Comisii de anchetă parlamentară** – În condițiile în care se consideră necesară clarificarea cauzelor și împrejurărilor în care s-au produs evenimente sau au avut loc acțiuni cu efecte negative, precum și pentru stabilirea concluziilor, răspunderilor și măsurilor ce se impun, Senatul sau Camera Deputaților poate hotărî înființarea, în acest scop, a unei comisii parlamentare de anchetă. Anchetele parlamentare nu pot avea ca obiect investigarea unor fapte ori activități care fac obiectul unor anchete judiciare sau care se află pe rolul unor instanțe de judecată.

În vederea audierii, comisia parlamentară de anchetă poate cita orice persoană care poate avea cunoștință despre o faptă sau o împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în cauza care formează obiectul activității comisiei.

Lucrările comisiei de anchetă parlamentară se încheie cu redactarea unui raport asupra anchetei derulate, care se dezbate în Senat sau în Camera Deputaților în termen de 15 zile de la depunere. Termenul maxim pentru realizarea unei anchete, de către o comisie, este de 180 zile, termen în care comisia trebuie să depună raportul final.

Concluziile, răspunderile și măsurile conținute în raportul privind ancheta parlamentară dezbătute în Senat sau în Camera Deputaților, vor fi reflectate în conținutul unei hotărâri care, după adoptare, va fi înaintată, dacă se impune, împreună cu raportul, autorităților competente în vederea examinării și soluționării.

Autoritățile sesizate cu hotărârea Senatului sau a Camerei Deputaților și cu raportul comisiei de anchetă parlamentară au obligația să informeze, în termen de 30 zile

de la adoptarea soluției, Biroul permanent al Senatului sau al Camerei Deputaților, privind soluțiile adoptate și motivarea acestora. Biroul permanent va prezenta plenului Senatului sau Camerei Deputaților informarea autorităților sesizate.

• **Comisiile permanente ale Senatului sau Camerei Deputaților** au atribuții privind efectuarea de anchete parlamentare ale căror rapoarte sunt prezentate biroului permanent.

4.1.2. Curtea de Conturi a României

Curtea de Conturi a României (CCR) exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. Funcția de control a CCR se realizează prin proceduri de audit public extern, prevăzute în standardele proprii de audit, elaborate în conformitate cu standardele de audit internaționale, general acceptate.

CCR își desfășoară activitatea în mod autonom, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Constituție și în legea sa de organizare și funcționare. În calitatea sa de instituție supremă de audit, reprezintă România în organizațiile internaționale din acest domeniu.

În unitățile administrativ-teritoriale, funcțiile CCR se exercită prin camerele de conturi județene și a municipiului București, structuri fără personalitate juridică.

Conducerea CCR se exercită de către Plenul acesteia, iar conducerea executivă se exercită de către președinte, ajutat de doi vicepreședinți, care sunt consilieri de conturi. Plenul CCR se compune din membri, numiți în condițiile legii de Parlament, care sunt consilieri de conturi.

În structura CCR se cuprind departamente, camerele de conturi județene și a municipiului București și un secretariat general. Departamentele sunt conduse de către un consilier de conturi, care îndeplinesc și funcția de șef de departament, numit de Plenul CCR. În cadrul departamentelor pot fi organizate direcții, servicii, birouri și compartimente de specialitate.

Camerele de conturi județene sunt conduse de către un director, ajutat de un director adjunct, iar în structura acestora pot funcționa servicii și birouri.

Personalul de control financiar încadrat la CCR are calitatea de auditor public extern.

Organizarea și desfășurarea activităților specifice CCR, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități, se efectuează potrivit Regulamentului aprobat de Plenul CCR.

În cadrul competențelor prevăzute de lege, CCR își exercită activitățile specifice asupra următoarelor categorii de entități publice:

- statul și unitățile administrativ-teritoriale, în calitate de persoane juridice de drept public, cu serviciile și instituțiile lor publice, autonome sau neautonome;
- Banca Națională a României;
- regiile autonome;

- societățile comerciale la care statul, unitățile administrativ-teritoriale, instituțiile publice sau regiile autonome dețin, singure sau împreună, integral sau mai mult de jumătate din capitalul social;

- organismele autonome de asigurări sociale sau de altă natură, care gestionează bunuri, valori sau fonduri, într-un regim obligatoriu, în condițiile în care, prin lege sau prin statutele lor, se prevede acest lucru;

- alte persoane care: beneficiază de garanții guvernamentale pentru credite, de subvenții sau de alte forme de sprijin financiar din partea statului, a unităților administrativ-teritoriale, a altor instituții publice; administrează, în temeiul unui contract de concesiune sau închiriere, bunuri aparținând domeniului public sau privat al statului, ori al unităților administrativ-teritoriale, administrează și/sau utilizează fonduri publice, verificările urmând a se efectua numai în legătură cu legalitatea administrării și/sau utilizării acestor fonduri;

- controlul execuției bugetului la: Camera Deputaților; Senat; Administrația Prezidențială; Guvern; Înalta Curte de Casație și Justiție; Curtea Constituțională; Consiliul Legislativ și Avocatul Poporului.

CCR efectuează auditul financiar asupra următoarelor conturi de execuție:

- contul general anual de execuție a bugetului de stat;
- contul anual de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat;
- conturile anuale de execuție a fondurilor speciale;
- conturile anuale de execuție a bugetelor locale, ale municipiului București, ale județelor, ale sectoarelor municipiului București, ale municipiilor, ale orașelor și comunelor;
- contul anual de execuție a bugetului trezoreriei statului;
- conturile anuale de execuție a bugetelor instituțiilor publice autonome;
- conturile anuale de execuție a bugetelor instituțiilor publice finanțate integral sau parțial de la bugetul de stat, de la bugetul asigurărilor sociale de stat, de la bugetele locale și de la bugetele fondurilor speciale, după caz;
- conturile anuale de execuție a bugetelor instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii;
- contul general anual al datoriei publice a statului;
- conturile anuale de execuție a bugetului fondurilor externe nerambursabile;
- alte conturi de execuție a unor bugete prevăzute de lege.

CCR este singura autoritate abilitată să se pronunțe asupra datelor înscrise în conturile de execuție, menționate anterior, prin certificarea acurateții și fiabilității acestor date.

În vederea îndeplinirii unor obligații în domeniul auditului extern, ce revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene, este organizată și funcționează **Autoritatea de Audit** pentru fondurile nerambursabile de preaderare acordate României de Uniunea Europeană prin programele PHARE, ISPA și SAPARD, pentru fondurile structurale și de coeziune, pentru Fondul European de Garantare în Agricultură, pentru Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, pentru Fondul European pentru Pescuit, precum și pentru fondurile ce sunt acordate în perioada de postaderare.

Autoritatea de Audit este un organism independent, din punct de vedere operațional, față de CCR și față de celelalte autorități responsabile cu gestionarea și

implementarea fondurilor comunitare nerambursabile. Ea are structuri regionale organizate în județele în care își desfășoară activitatea, respectiv agenții, autorități de management și/sau organisme intermediare care gestionează fondurile comunitare.

Autoritatea de Audit este singura autoritate națională competentă să efectueze audit public extern în conformitate cu legislația internațională și națională asupra fondurilor menționate anterior.

Autoritatea de Audit este condusă de un președinte și doi vicepreședinți numiți de către Parlament, dintre consilierii de conturi ai acesteia.

CCR elaborează Raportul public anual pe care îl înaintează Parlamentului și care cuprinde observațiile asupra conturilor de execuție a bugetelor supuse controlului său, concluziile degajate din controalele dispuse de Camera Deputaților sau de către Senat, sau efectuate la regii autonome, societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat și la celelalte persoane juridice supuse controlului acestei autorități, încălcările de lege constatate și măsurile de tragere la răspundere luate.

Camerele de conturi județene înaintează, la autoritățile publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale.

De asemenea, CCR poate înainta Parlamentului, sau prin camerele de conturi județene, autorităților publice deliberative ale unităților administrativ teritoriale, rapoarte pe domeniile în care ea este competentă, ori de câte ori consideră necesar.

4.2. CONTROLUL FINANCIAR PUBLIC INTERN

4.2.1. Structuri de control ale Guvernului

4.2.1.1. Corpul de Control al Primului-ministru

Corpul de Control al Primului-ministru este o structură fără personalitate juridică, funcționează în subordinea primului-ministru, care controlează și urmărește activitatea ministerelor și serviciilor publice deconcentrate ale acestora, instituțiilor publice din subordinea Guvernului, organelor de specialitate ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului, oficiilor, departamentelor, comisiilor, regiilor autonome, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale și instituțiilor financiar-bancare cu capital majoritar sau integral de stat.

De asemenea, Corpul de Control al Primului-ministru controlează activitatea instituțiilor publice subordonate autorităților administrației publice locale, cu respectarea dispozițiilor legale privind regimul general al autonomiei locale, precum și organizarea și funcționarea autorităților administrației publice locale.

Competența de control a acestei structuri este generală și excede domeniul controlului financiar public.

Corpul de Control al Primului-ministru este condus de un secretar de stat numit/eliberat din funcție prin decizia primului-ministru. Cheltuielile de funcționare ale acestei structuri sunt finanțate prin bugetul Secretariatului General al Guvernului.

4.2.1.2. Departamentul pentru Lupta Antifraudă

Departamentul pentru Lupta Antifraudă (DLAF) este o structură fără personalitate juridică în subordinea primului-ministru, care are atribuții de control privind obținerea, derularea și utilizarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente. Acest departament este instituția de contact cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și asigură, sprijină sau coordonează, după caz, îndeplinirea obligațiilor ce revin României privind protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene.

În îndeplinirea atribuțiilor care îi revin, potrivit legii, DLAF acționează pe bază de autonomie funcțională și decizională, independent de alte instituții publice, conform obligațiilor asumate de România.

Constatările cuprinse în actele de control întocmite de personalul DLAF sunt obligatorii pentru autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare și a cofinanțării aferente, iar în cazul în care în aceste acte sunt consemnate nereguli, ele sunt comunicate respectivelor autorități în vederea luării măsurilor care se impun pentru remedierea deficiențelor și, după caz, recuperarea sumelor plătite necuvenit.

Toate autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare, precum și în gestionarea fondurilor de cofinanțare aferente, au obligația să sesizeze DLAF, în cazul descoperii unor indicii privind posibile fraude.

DLAF este condus de un șef, cu rang de secretar de stat, ajutat de unul sau mai mulți subsecretari, numiți/eliberați în funcție prin decizia primului-ministru. Cheltuielile de funcționare ale DLAF se finanțează prin bugetul Secretariatului General al Guvernului.

4.2.2. Ministerul Finanțelor Publice

Ministerul Finanțelor Publice (MFP) funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu rol de sinteză, în subordinea Guvernului, aplicând Strategia și Programul de guvernare în domeniul finanțelor publice. Prin funcțiile pe care le îndeplinește, ocupă un loc central în cadrul mediului de control financiar public intern.

Atribuțiile sale în acest domeniu sunt îndeplinite prin intermediul următoarelor structuri:

4.2.2.1. Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern

(prezentată în detaliu în Capitolul 5)

4.2.2.2. Unitatea Centrală de Armonizare a Sistemelor de Management Financiar și Control (UCASMFC)

(prezentată în detaliu în Capitolul 5)

4.2.2.3. Trezoreria statului

Reprezintă sistemul unitar și integrat prin care statul asigură efectuarea operațiunilor de încasări și plăți privind fondurile publice, inclusiv cele privind datoria

publică, precum și a altor operațiuni ale statului, în condiții de siguranță și în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare.

Prin Trezoreria statului se derulează operațiuni de încasări și plăți din fonduri publice care privesc, după caz, fără a se limita la acestea:

- veniturile și cheltuielile bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale, bugetului trezoreriei statului;
- veniturile și cheltuielile bugetelor fondurilor speciale, care se constituie și se utilizează potrivit reglementărilor legale;
- veniturile și cheltuielile bugetelor instituțiilor publice;
- răscumpărarea certificatelor de trezorerie pentru populație, transformate în certificate de depozit;
- datoria publică în lei și în valută, inclusiv serviciul datoriei publice;
- alte venituri și cheltuieli privind fonduri publice, reglementate prin dispoziții legale, inclusiv drepturile de încasat și obligațiile de plată ale statului, la baza cărora stau acorduri și convenții guvernamentale și comerciale.

Contul curent general al Trezoreriei statului funcționează la Banca Națională a României (BNR) și este deschis pe numele MFP. Funcționarea și înregistrarea operațiunilor în acest cont se stabilesc prin convenție, încheiată între MFP și BNR.

La nivelul MFP sunt organizate și funcționează structurile operative: Trezoreria centrală și trezoreriile din cadrul Direcțiilor generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București și a administrațiilor finanțelor publice.

Prin trezorerii se asigură:

- execuția bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a bugetelor locale, prin încasarea veniturilor bugetare pe baza unei evidențe stricte pe fiecare plătitor, din care să rezulte obligațiile de plată, sumele încasate și debitele rămase de încasat, asigurarea finanțării cheltuielilor în limita creditelor bugetare și destinației stabilite, încadrarea în echilibrul prevăzut de lege;
- gestionarea mijloacelor extrabugetare și a fondurilor speciale prin conturi distincte, pe instituții și categorii de resurse;
- gestionarea datoriei publice interne și a celei externe, prin urmărirea primirii împrumuturilor guvernamentale interne și a celor externe, folosirea acestora potrivit destinației prevăzute în contracte, rambursarea ratelor scadente, precum și a dobânzilor aferente;
- constituirea de depozite la vedere și la termen ale persoanelor fizice și juridice;
- efectuarea de plasamente pe termene a disponibilităților mobilizate în contul trezoreriei;
- efectuarea altor operațiuni financiare în contul organelor administrației publice.

În cadrul aparatului central al MFP funcționează Direcția generală trezorerie și contabilitate publică, unde se desfășoară, în principal următoarele activități:

- coordonarea metodologică a activității de trezorerie;
- organizarea și conducerea contabilității operațiunilor efectuate de MFP în contul și în numele statului;
- sinteza privind execuția financiară prin trezoreria statului și elaborarea bugetului trezoreriei statului;

- operațiuni financiare și deschideri de credite bugetare care intră în sfera ei de competență, precum și procesarea acestora;
- operațiuni cu numerar ale trezoreriei statului;
- decontări inter-trezorerii și relații cu sistemul interbancar de plăți etc.

Direcția generală trezorerie și contabilitate publică este organizată pe servicii și este condusă de un director general și un director general adjunct.

În subordinea acestei direcții generale este organizată, în cadrul direcțiilor generale ale finanțelor publice județene și în cea a municipiului București, activitatea de trezorerie și contabilitate publică, care, din punct de vedere metodologic, al organizării, repartizării fondurilor din bugetul trezoreriei centrale și al raportărilor, aplică mecanismele privind administrarea finanțelor publice în profil teritorial, execuția de casă a bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului trezoreriei statului și bugetul fondurilor speciale și veniturilor proprii, precum și efectuarea de operațiuni aferente titlurilor de stat către persoane fizice.

Activitatea de trezorerie și contabilitate publică, din cadrul DGFP județene și a municipiului București este condusă de un Trezorer-șef, subordonat directorului coordonator. Trezoreriile organizate la nivelul DGFP județene și municipiului București au în subordine directă, pe linie metodologică și coordonare, unitățile operative de trezorerie organizate în cadrul administrațiilor finanțelor publice ale municipiilor și orașelor.

Trezoreria centrală și trezoreriile de la nivel teritorial sunt organe de specialitate, care exercită în mod curent controlul asupra eliberării sumelor în numerar sau prin virament din contul instituțiilor publice pentru: efectuarea cheltuielilor asupra existenței bugetelor de venituri și cheltuieli aprobate în condițiile legii, respectării încadrării în creditele bugetare deschise și repartizate și a destinației acestora, urmărind și alte obiective stabilite prin normele metodologice ale MFP.

4.2.2.4. Agenția Națională de Administrare Fiscală

Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) este instituție publică cu personalitate juridică organizată ca organ de specialitate al administrației publice centrale și care funcționează în subordinea MFP.

ANAF exercită atribuții pentru îndeplinirea următoarelor obiective de interes general:

- realizarea veniturilor bugetului general consolidat, din impozite, taxe, contribuții sociale și din orice alte sume datorate bugetului de stat, prin îmbunătățirea continuă a nivelului conformării voluntare a contribuabililor;
- aplicarea unitară a prevederilor legislației fiscale;
- prestarea de servicii de informare și asistență către contribuabili, în scopul înțelegerii și aplicării corecte a legislației fiscale;
- creșterea constantă a eficienței colectării veniturilor bugetare;
- garantarea încrederii contribuabilului în integritatea și imparțialitatea administrației fiscale;
- prevenirea și combaterea evaziunii fiscale;
- apărarea intereselor fiscale și financiare ale Uniunii Europene.

ANAF are structura organizatorică formată din direcții generale, direcții și alte structuri, care au în componență servicii, birouri și compartimente. Conducerea este exercitată de un președinte, ajutat de doi vicepreședinți și un secretar general.

În subordinea ANAF funcționează: Garda Financiară, Autoritatea Națională a Vămilelor, direcțiile generale ale finanțelor publice județene și Direcția generală a finanțelor publice a municipiului București, ca instituții publice cu personalitate juridică.

Activitatea ANAF este finanțată din bugetul de stat și din venituri proprii.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, ANAF, prin structurile sale, este autorizată să exercite:

- nemijlocit și neîngrădit, inspecția fiscală, controlul financiar, controlul operativ și inopinat și controlul vamal, conform dispozițiilor legale în vigoare;
- să stabilească în sarcina operatorilor economici, ca urmare a controlului, măsuri de conformare pentru respectarea legii;
- să aplice sancțiuni potrivit prevederilor legale;
- să urmărească și să ia măsuri de recuperare a ajutorului de stat ilegal sau utilizat abuziv, prin organele abilitate, conform competențelor;
- să aplice, prin organele abilitate, modalitățile de executare silită și măsurile asiguratorii, în condițiile legii, pentru a căror realizare este competentă, potrivit legii;
- să încheie protocoale de schimb de informații și colaborare cu ministerele, instituțiile publice și cu alte organizații;
- să soluționeze plângerile prealabile, contestațiile și petițiile și să pună la dispoziție solicitanților informațiile publice, în condițiile legii;
- să stabilească orice alte măsuri, în condițiile prevăzute de lege.

În cadrul ANAF funcționează următoarele structuri funcționale de specialitate cu atribuții de control:

✓ **Direcția generală a marilor contribuabili** (DGMC) funcționează ca direcție generală în cadrul ANAF, având ca principală misiune creșterea eficienței administrării și colectării veniturilor bugetului de stat, monitorizării și asistării fiscale, precum și a controlului fiscal la marii contribuabili de pe întreg teritoriul țării, aceștia având ponderea cea mai mare în totalul veniturilor bugetului general consolidat.

DGMC are ca obiect de activitate ansamblul activităților de administrare fiscală a marilor contribuabili aflați în sfera de competență stabilită prin ordin al președintelui ANAF și asigură, în principal următoarele:

- prelucrarea titlurilor de creanță și stabilirea obligațiilor marilor contribuabili la bugetul general consolidat;
- organizarea și coordonarea activității de colectare a creanțelor bugetare, prin plata voluntară, executare silită, stingere a creanțelor fiscale prin celelalte modalități prevăzute de lege;
- calcularea și reținerea în sarcina marilor contribuabili a obligațiilor fiscale, majorări, majorări de întârziere, dobânzi și penalități datorate bugetului general consolidat și neachitate;
- aprobarea de compensări și/sau restituiri de impozite, taxe și alte venituri ale bugetului general consolidat;
- programarea, coordonarea, analiza și sinteza activității de inspecție fiscală la marii contribuabili;

- emiterea, în sarcina marilor contribuabili, ca urmare a inspecției fiscale, de decizii de impunere pentru plata obligațiilor la bugetul general consolidat;
- exercitarea controlului administrării și utilizării resurselor financiare și respectării reglementărilor financiar-contabile în activitatea desfășurată de agenții economici la care statul are calitatea de acționar;
- asistența marilor contribuabili, în scopul informării permanente asupra obligațiilor legale ce le revin.

DGMC este organizată pe servicii, birouri și compartimente și este condusă de un director general, doi directori generali adjuncți, coordonatori ai activității de administrare a veniturilor statului și doi directori generali adjuncți, coordonatori ai activității de inspecție fiscală. De asemenea, în structura DGMC se află și 20 de servicii regionale.

✓ **Direcția generală de control financiar** (DGCF) funcționează ca structură specializată de control financiar ulterior, asigurând îndeplinirea, în bune condiții și la timp, a sarcinilor ce revin ANAF, pe linia exercitării controlului administrării, utilizării resurselor financiare, îndeplinirii obligațiilor față de stat și respectării reglementărilor financiar-contabile în activitatea desfășurată de agenții economici la care statul, direct sau printr-o instituție ori autoritate publică, are calitatea de acționar (regii autonome, societăți naționale, companii naționale și societăți comerciale). Prin DGCF se asigură verificarea:

- respectării disciplinei economico-financiare și de realizare a prevederilor din bugetul de venituri și cheltuieli;
- modului de administrare și gestionare a mijloacelor materiale și a fondurilor financiare de către regiile autonome, societățile naționale, companiile naționale și societățile comerciale la care statul, direct sau printr-o instituție sau autoritate publică, are calitatea de acționar;
- modului de utilizare a ajutorului de stat (subvenții, transferuri, credite cu garanția statului, fonduri speciale, facilități etc.), potrivit destinației prevăzute de lege;
- exactității și realității înregistrărilor în evidențe, stabilirea corectă și îndeplinirea integrală a obligațiilor financiare și fiscale față de stat;
- calității managementului la agenții economici.

DGCF este condusă de un director general și un director general adjunct și are în structură două servicii de control financiar și un serviciu de analiză, sinteză, programare și coordonare a activității de control financiar. De asemenea, are în coordonare serviciile/birourile de control financiar din cadrul direcțiilor generale ale finanțelor publice județene, a municipiului București și DGMC.

✓ **Direcția generală coordonare inspecție fiscală** (DGCFI), este structura din cadrul ANAF care asigură îndeplinirea, în bune condiții și la timp, a sarcinilor pe linia:

- desfășurării, la nivel național, a activității de inspecție fiscală, în toate domeniile de activitate cu risc ridicat și la toate categoriile de contribuabili, în vederea identificării și combaterii fraudei fiscale;
- coordonării și verificării activității de inspecție fiscală desfășurată de structurile cu atribuții de inspecție fiscală din cadrul și din subordinea ANAF, aflate în coordonarea direcției generale, prin întocmirea programelor de activitate, elaborarea și calcularea indicatorilor de performanță, elaborarea de proceduri de lucru în domeniul inspecției fiscale, metodologiei și tematicii specifice de control, urmărind activ buna desfășurare a inspecțiilor fiscale realizate în baza acestora;

- emiterii de acte administrative în vederea soluționării cererilor contribuabililor referitoare la reglementarea unor situații fiscale viitoare sau la stabilirea condițiilor și modalităților în care urmează să fie determinate prețurile de transfer, elaborării de proceduri și metodologii de lucru în domeniile prețurilor de transfer, acordurilor de preț în avans și a soluțiilor fiscale individuale anticipate;

- elaborării proiectelor de ordin al președintelui ANAF pentru aprobarea listelor contribuabililor declarați inactivi, reactivați și eliminați, precum și a procedurilor și metodologiilor de lucru în materie;

- colaborării cu alte instituții abilitate, pentru realizarea sarcinilor ce revin ANAF în acest domeniu.

DGCIF este condusă de un director general și doi directori generali adjuncți și are în structură trei servicii de inspecție fiscală, un serviciu de analiză, sinteză și proceduri pentru inspecția fiscală, un serviciu de coordonare a activității de inspecție fiscală și un serviciu prețuri de transfer.

• **Garda Financiară**

Garda Financiară (GF) este instituție publică de control care funcționează ca un corp specializat să exercite controlul operativ și inopinat privind prevenirea, descoperirea și combaterea oricăror acte și fapte, care au ca efect fraudă și evaziunea fiscală, precum și alte fapte date în competența sa.

GF este condusă de un comisar general, ajutat de un comisar general prim-adjunct și de trei comisari generali adjuncți.

GF are următoarea structură:

- Comisariatul general
- Secțiile județene și Secția municipiului București

Comisariatul general este structura centrală a GF, organizată în divizii, servicii, birouri și compartimente, care asigură realizarea strategiei de control, urmărește modul de realizare a atribuțiilor încredințate secțiilor județene și secției municipiului București, stabilește măsuri operative pentru eficiența controlului curent și a controlului tematic. Competența sa de control se întinde pe întreg teritoriul țării.

Secțiile județene și Secția municipiului București sunt unități teritoriale cu personalitate juridică ale GF, aflate în subordinea conducerii comisariatului general, președintelui ANAF și ministrului finanțelor publice.

Fiecare dintre secții este condusă de un comisar șef, ajutat de comisari șefi adjuncți.

În exercitarea atribuțiilor sale, GF efectuează, în mod permanent, controlul operativ și inopinat, sub forma controlului curent sau tematic, cu privire la:

- respectarea normelor de comerț, urmărind prevenirea, depistarea și înlăturarea operațiunilor ilicite;
- modul de producere, depozitare, circulație și valorificare a bunurilor, în toate locurile și spațiile în care se desfășoară activitatea operatorilor economici;
- respectarea actelor normative în scopul prevenirii, descoperirii și combaterii oricăror acte și fapte interzise de lege;
- participarea la acțiuni de depistare și combatere a activităților ilicite care generează fenomene de evaziune și fraudă fiscală.

GF aplică și execută legile fiscale și reglementările vamale, urmărind împiedicarea activităților de contrabandă, sustragerea de la plata impozitelor și taxelor și respectarea normelor de comerț.

- **Autoritatea Națională a Vănilor**

Autoritatea Națională a Vănilor (ANV) organizată în cadrul ANAF, în subordinea MFP, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, cu buget și patrimoniu proprii, asigurând aplicarea politicii vamale și în domeniul accizelor. De asemenea, ANV asigură aplicarea legislației în domeniul vamal și pentru accize, în mod uniform, imparțial, transparent și nediscriminatoriu, tuturor persoanelor fizice și juridice, indiferent de statutul lor juridic și de forma de organizare și funcționare a acestora.

Această instituție are, în principal, următoarele atribuții:

- aplică, în domeniul vamal și pentru accize, măsurile specifice rezultate din programele guvernamentale și din reglementările vamale și pentru accize și alte dispoziții aplicabile mărfurilor aflate sub supraveghere vamală și fiscală;
- urmărește și supraveghează respectarea reglementărilor vamale pe teritoriul țării și exercită controlul specific, potrivit legislației în vigoare;
- aplică prevederile Tarifului vamal și altor acte normative referitoare la acesta;
- aplică prevederile legale prin care se transpun directivele CE privind originea preferențială și nepreferențială a mărfurilor și elaborează metodologii pentru aplicarea acestor reguli;
- asigură aplicarea prevederilor cu caracter vamal din acordurile, convențiile și tratatele internaționale la care România este parte;
- urmărește aplicarea corectă a regulilor generale de interpretare a Nomenclurii sistemului armonizat și de evaluare în vamă a mărfurilor, precum și a prevederilor actelor normative referitoare la taxele vamale, taxa pe valoarea adăugată, accize și alte drepturi vamale;
- acționează pentru îndeplinirea programelor privind integrarea vamală europeană;
- verifică modul de declarare, de către titularul operațiunii vamale sau de către reprezentantul său, a drepturilor de import și a altor drepturi legal datorate, reprezentând impozite și taxe care, potrivit legii, sunt în atribuția autorității vamale; încasează și virează aceste drepturi; stabilește diferențele și asigură încasarea, rambursarea sau remiterea acestora;
- controlează mijloacele de transport încărcate cu mărfuri de import, export sau aflate în tranzit, precum și bagajele însoțite ori neînsoțite ale călătorilor care trec frontiera și verifică legalitatea și regimul vamal al acestora; reține, în vederea confiscării, mărfurile care fac obiectul unor abateri de la legislația vamală;
- efectuează investigații, supravegheri și verificări, potrivit reglementărilor legale în vigoare, în cazurile în care sunt semnalate situații de încălcare a legislației vamale de către persoanele fizice și juridice; verifică registre, corespondența și alte forme de evidență, are dreptul de a cere oricărei persoane fizice sau juridice să prezinte documentația și informațiile privind operațiile vamale;
- exercită controlul ulterior, conform reglementărilor vamale;

- organizează și execută controlul respectării prevederilor legale privind supravegherea mișcării produselor accizabile pe teritoriul național;
- propune măsuri cu privire la îmbunătățirea activității de colectare și încasare a accizelor și de întărire a capacității de control, în închiderea circuitelor mișcării produselor accizabile;
- întreprinde măsurile speciale privind supravegherea producției, importului și circulației produselor accizabile, conform prevederilor Codului fiscal;
- controlează, în condițiile legii, mijloacele de transport încărcate sau susceptibile a fi încărcate cu produse accizabile aflate în mișcare intracomunitară, verifică îndeplinirea condițiilor legale cu privire la circulația intracomunitară de produse accizabile; verifică, în condițiile legii, pe timp de zi și de noapte, clădiri, depozite, terenuri, sedii și alte obiective și poate preleva probe, în vederea identificării și expertizării produselor accizabile;
- constată și sancționează faptele ce constituie contravenții, potrivit reglementărilor fiscale referitoare la regimul produselor accizabile și reține, în vederea confiscării, mărfurile care fac obiectul contravenției;
- efectuează investigații, supravegheri și verificări, potrivit reglementărilor în vigoare, în cazurile în care sunt semnalate situații de încălcare a legislației fiscale privind accizele;
- efectuează inspecția fiscală în domeniul produselor accizabile;
- organizează și aplică măsuri de supraveghere fiscală și efectuează controlul respectării prevederilor legale, naționale și comunitare, în cazul deplasării pe teritoriul național a produselor accizabile; îndeplinește atribuțiile prevăzute de reglementările fiscale privind procedura de gestionare a documentelor administrative de însoțire, întocmite în cazul deplasării produselor accizabile în regim suspensiv etc.

ANV este condusă de un vicepreședinte al ANAF, cu rang de subsecretar de stat, numit prin decizie a primului-ministru, care are calitatea de ordonator terțiar de credite, este ajutat, în activitatea de conducere, de către directori și directori adjuncți din cadrul aparatului central.

Structura organizatorică a ANV este formată din aparatul central, în componența căruia intră direcții, servicii, birouri și compartimente și din unitățile subordonate, respectiv direcțiile regionale și județene, birourile vamale de frontieră și de interior și punctele vamale.

Această autoritate are reprezentanți permanenți la Misiunea României pe lângă UE sau în cadrul altor organisme internaționale, cu obligația de a asigura legătura operativă pe probleme vamale.

ANV este o instituție complexă care joacă un rol fundamental din punct de vedere al fiscalității, asigurând punerea în aplicare a politicii comerciale a României, în deplină înțelegere cu angajamentele asumate de țara noastră în procesul de aderare la UE, îndeplinind, totodată, și funcția de instrument de protecție a economiei naționale cu un efect semnificativ asupra sistemului social și de protecție a populației.

- ***Direcțiile generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București***

Direcțiile generale ale finanțelor publice (DGFP) și a municipiului București sunt unități teritoriale cu personalitate juridică, în subordinea ANAF, prin care se realizează, în mod unitar, strategia și programul Guvernului în domeniul finanțelor publice și se aplică politica fiscală a statului.

În îndeplinirea misiunilor, acestea au, în principal, următoarele atribuții:

- desfășoară ansamblul activităților de administrare fiscală a contribuabililor, respectiv: înregistrarea fiscală, declararea, stabilirea, colectarea și verificarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat, soluționarea contestațiilor împotriva actelor administrative fiscale, precum și asistența și îndrumarea contribuabililor în aplicarea legislației fiscale și a prevederilor convențiilor de evitare a dublei impuneri;
- organizează, în conformitate cu prevederile legale, activitatea de trezorerie și de contabilitate publică la nivel teritorial, asigurând încasarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor pe bugete, precum și exercitarea controlului prevăzut de normele legale;
- verifică și avizează, potrivit legislației, documentele justificative prezentate de agenții economici, în care se solicită acordarea de subvenții, prime, diferențe de preț de la bugetul general consolidat;
- desfășoară acțiuni de control financiar la regii autonome, societăți și companii naționale și la societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat;
- realizează indicatorii de performanță și programele de încasări a veniturilor bugetare și reducere a arieratelor bugetare transmise de ANAF;
- desfășoară activitatea de informare, educare și asistență a contribuabililor;
- asigură păstrarea secretului fiscal și a confidențialității documentelor și informațiilor gestionate, în condițiile legii etc.

DGFP județene și a municipiului București sunt conduse de un director executiv, ajutat de doi directori executivi adjuncți. Ele sunt organizate și funcționează pe direcții, servicii, birouri și compartimente, în cadrul cărora se desfășoară, în principal, următoarele categorii de activități: metodologie și administrarea veniturilor statului, trezorerie și contabilitate publică, inspecție fiscală etc.

În subordinea DGFP județene se află administrațiile finanțelor publice orășenești și municipale.

4.2.2.5. Alte structuri cu atribuții de control din cadrul MFP

- ***Inspecția generală***

Inspecția generală este organizată și funcționează în cadrul MFP, în subordinea ministrului finanțelor publice, având, în principal, următoarele atribuții:

- desfășoară activități de control intern, în conformitate cu prevederile OMFP nr. 946/2005, vizând respectarea reglementărilor aplicabile din domeniile de responsabilitate ale MFP de către toate structurile din cadrul acesteia și de către cele aflate în subordinea sau sub autoritatea ministerului;

- constată creanțele bugetare rezultate din nereguli, la solicitarea expresă a autorităților cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare;
- realizează, la alte entități publice, verificări cu privire la respectarea reglementărilor legale, aplicabile în domeniile de responsabilitate ale MFP și ale unităților aflate în subordinea sau sub autoritatea acestui minister;
- efectuează, cu aprobarea conducerii MFP și în limita domeniului de competență, verificări asupra unor fapte sesizate de către persoane fizice și persoane juridice, auditul intern, mass-media și organisme abilitate de lege.

• **Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice**

Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP) este structura din cadrul MFP prin care se îndeplinește funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor care intră sub incidența legislației privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii. În îndeplinirea funcției de verificare, atribuțiile principale ale UCAVP sunt următoarele:

- urmărirea derulării principalelor etape ale procedurilor de atribuire a contractelor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din OUG nr. 30/2006 privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii;
- analiza documentației de atribuire întocmită de autoritatea contractantă, în scopul atribuirii contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii;
- elaborarea de rapoarte de activitate pentru fiecare procedură de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, care a fost supusă verificării de către observatorii desemnați;
- emiterea de avize cu caracter consultativ în situația în care se constată neconcordanțe în aplicarea legislației în domeniul achizițiilor publice;

UCVAP funcționează la nivel de direcție generală și este condusă de un director general și un director general adjunct. Structura organizatorică a direcției cuprinde trei servicii de coordonare și verificare procedurală și un compartiment de monitorizare și asigurare flux de informații.

UCVAP are structuri subordonate metodologic și procedural în cadrul DGFP județene, unde funcționează câte un compartiment de verificare a achizițiilor publice, iar în cadrul DGFP București funcționează un serviciu de verificare a achizițiilor publice.

4.2.3. Alte autorități de control din administrația publică centrală

În cadrul administrației publice centrale există și alte autorități de control care acționează pentru prevenirea, constatarea și sancționarea încălcării prevederilor legale în domenii specifice, precum: Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAPP); Inspekția Muncii; Inspekția Socială; Consiliul Concurenței; Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor; Oficiul Național de Prevenire și

Combatere a Spălării Banilor; Garda Națională de Mediu; Inspectoratul de Stat în Construcții; Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor etc.

4.3. Controlul financiar public în administrația locală

• Prefectul și Instituția prefectului

Prefectul este reprezentantul Guvernului în plan teritorial, fiind garantul respectării legii și ordinii publice la nivel local.

Prefectul conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului, organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

În domeniul controlului, prefectul îndeplinește, în principal, următoarele atribuții:

- asigură, la nivelul județului sau, după caz, al municipiului București, aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a ordonanțelor și a hotărârilor Guvernului, a celorlalte acte normative, precum și a ordinii publice;

- acționează pentru realizarea în județ, respectiv în municipiul București, a obiectivelor cuprinse în Programul de guvernare, dispunând măsurile necesare pentru îndeplinirea lor, în conformitate cu competențele și atribuțiile ce îi revin, potrivit legii;

- verifică legalitatea actelor administrative ale consiliului județean, ale consiliului local sau ale primarului etc.

Prefectul poate verifica măsurile întreprinse de primar sau de președintele consiliului județean, în calitatea lor de reprezentanți ai statului în unitățile administrativ-teritoriale și poate sesiza organele competente, în vederea stabilirii măsurilor necesare, în condițiile legii.

Pentru exercitarea, de către prefect, a prerogativelor ce-i revin, este organizată și funcționează Instituția prefectului, care are personalitate juridică, patrimoniu și buget propriu. Sediul Instituției prefectului este în municipiul reședință de județ, respectiv în municipiul București, în cazul Prefecturii municipiul București și a Prefecturii Ilfov.

Activitatea Instituției prefectului este finanțată de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Administrației și Internelor, prefectul îndeplinind calitatea de ordonator terțiar de credite.

În cadrul Instituției prefectului este organizată și funcționează Cancelaria prefectului. În îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin, prefectul emite ordine cu caracter individual sau normativ.

• Primarul

Primarul este reprezentantul autorității executive în administrația publică locală și reprezintă unitatea administrativ-teritorială, unde a fost ales, în relațiile cu alte autorități publice.

În domeniul finanțelor publice locale și controlului financiar public intern primarul îndeplinește, în principal, următoarele atribuții:

- elaborează proiectele de strategii privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale și le supune aprobării consiliului local;
- prezintă consiliului local un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- întocmește proiectul bugetului local și contul de închidere a exercițiului local și le supune spre aprobare consiliului local;
- urmărește și raportează execuția bugetului local pe parcursul anului;
- angajează, lichidează și ordonanțează cheltuielile bugetului local, pentru care îndeplinește calitatea de ordonator principal de credite;
- organizează activitatea de constatare, control, urmărire și încasare a impozitelor și taxelor locale, precum și a oricăror altor venituri ale unității administrativ-teritoriale, unde este ales;
  - verifică, prin compartimentele de specialitate, corecta înregistrare fiscală a contribuabililor la organul fiscal teritorial pentru impozitele și taxele locale;
  - ia măsuri pentru asigurarea inventarierii, evidenței statistice, inspecției și controlului efectuării serviciilor publice de interes local;
  - ia măsuri pentru buna administrare a bunurilor din proprietatea publică și privată a unității administrativ-teritoriale etc.

Pentru aducerea la îndeplinire a atribuțiilor date în competență, primarul beneficiază de un aparat de specialitate, în componența căruia intră și structura de specialitate în care se desfășoară activitățile referitoare la stabilirea și înregistrarea creanțelor aferente bugetului local, colectarea, urmărirea și controlul sincerității declarațiilor de impozite și taxe locale.

5. SITUAȚIA PREZENTĂ A CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN

5.1. Scopul Controlului Financiar Public Intern

Scopul CFPI, așa cum este stabilit prin lege, este verificarea legalității, regularității și conformității operațiunilor, identificând slăbiciunile sistemului de control intern care au generat erorile, gestiunea defectuoasă sau frauduloasă și propunerea de măsuri de remediere a acestora. Verificările se exercită în următoarele domenii :

- veniturile publice (stabilirea, înregistrarea debitelor și urmărirea încasărilor);
- cheltuielile publice (administrarea și utilizarea fondurilor pentru finanțarea acestor cheltuieli din: bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului, bugetele locale, bugetul fondurilor provenite din credite externe, bugetele instituțiilor publice etc.);
- gestionarea fondurilor publice externe rambursabile și nerambursabile, inclusiv a fondurilor Uniunii Europene;
- veniturile și cheltuielile societăților și companiilor naționale, regiilor autonome și societăților comerciale la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar majoritar.

5.2. Cadrul normativ general al Controlului Financiar Public Intern

Cadrul normativ general al CFPI este prezentat în Anexa nr. 2.

5.3. Tipuri de Control Financiar Public Intern

5.3.1. Auditul Public Intern (API)

Concept : Așa cum este definit de cadrul normativ existent, auditul public intern reprezintă activitatea funcțional-independentă și obiectivă, de asigurare și consiliere, concepută să adauge valoare și să îmbunătățească activitățile entității publice; ajută entitatea publică să-și îndeplinească obiectivele, printr-o abordare sistematică și metodică, evaluează și îmbunătățește eficiența și eficacitatea managementului riscului, a controlului și a proceselor de guvernanță.

Coordonare: MFP, prin **Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern** (UCAAPI), asigură coordonarea activității de audit public intern, astfel:

- elaborează, conduce și aplică o strategie unitară în domeniul auditului public intern și monitorizează, la nivel național, această activitate;
- dezvoltă cadrul normativ în domeniul auditului public intern;
- dezvoltă și implementează proceduri și metodologii uniforme, bazate pe standardele internaționale, inclusiv manualele de audit intern;
- dezvoltă metodologiile în domeniul riscului managerial;
- elaborează Codul privind conduita etică a auditorului intern;
- avizează normele metodologice specifice sectoarelor de activitate, în domeniul auditului public intern;
- dezvoltă sistemul de raportare a rezultatelor activității de audit public intern și elaborează raportul anual, precum și sinteze, pe baza rapoartelor;
- efectuează misiuni de audit public intern de interes național, cu implicații multisectoriale;
- asigură realizarea activităților referitoare la exercitarea funcțiilor organismului administrativ central pentru auditul intern, în contextul Mecanismului financiar al „Spațiului Economic European” (SEE) și asistenței financiare acordate de Elveția;
- verifică respectarea normelor, instrucțiunilor, precum și a Codului privind conduita etică a auditorului intern, de către compartimentele de audit public intern, putând iniția măsurile corective necesare, în cooperare cu conducătorul entității publice în cauză;
- coordonează sistemul de recrutare și de pregătire profesională în domeniul auditului public intern;
- avizează numirea/destituirea șefilor compartimentelor de audit public intern din entitățile publice;
- cooperează, în domeniul său de activitate, cu CCR, precum și cu alte instituții și autorități publice din România;
- cooperează cu autoritățile și organizațiile de control financiar public din alte state, inclusiv ale Comisiei Europene.

UCAAPI este structurată pe compartimente de specialitate, în subordinea directă a ministrului finanțelor publice. UCAAPI este condusă de un director general, numit de ministrul finanțelor publice, cu avizul Comitetului de Audit Public Intern (CAPI).

• Pe lângă UCAAPI s-a constituit CAPI, organism cu caracter consultativ, care acționează în vederea definirii strategiei și a îmbunătățirii activității de audit intern în sectorul public. În realizarea obiectivelor sale, CAPI are următoarele atribuții principale:

- dezbate planurile strategice de dezvoltare în domeniul auditului public intern și emite o opinie asupra direcțiilor de dezvoltare a acestuia;
- dezbate și emite o opinie asupra actelor normative elaborate de UCAAPI în domeniul auditului public intern;
- dezbate și avizează raportul anual privind activitatea de audit public intern și îl prezintă Guvernului;
- avizează planul misiunilor de audit public intern de interes național cu implicații multisectoriale;
- dezbate și emite o opinie asupra rapoartelor de audit public intern de interes național cu implicații multisectoriale;
- analizează importanța recomandărilor formulate de auditorii interni în cazul divergențelor de opinii dintre conducătorul entității publice și auditorii interni, emițând o opinie asupra consecințelor neimplementării recomandărilor formulate de aceștia;
- analizează acordurile de cooperare între auditul intern și cel extern referitoare la definirea conceptelor și la utilizarea standardelor în domeniu, schimbul de rezultate din activitatea propriu-zisă de audit, precum și pregătirea profesională comună a auditorilor;
- avizează numirea și revocarea directorului general al UCAAPI.

CAPI cuprinde 11 membri și este condus de un președinte, ales dintre membrii comitetului, pentru o perioadă de trei ani. CAPI își desfășoară activitatea în baza unui regulament de organizare și funcționare, aprobat de plenul acestuia.

Organizare: În fiecare instituție publică, activitatea de audit intern este organizată în cadrul unei **structuri independente**, în subordinea directă a conducerii entității publice și care, prin atribuțiile sale, nu trebuie să fie implicată în elaborarea procedurilor de control intern și în desfășurarea activităților supuse auditului intern. Atribuțiile structurii de audit public intern sunt următoarele:

- elaborează norme metodologice specifice entității publice în care își desfășoară activitatea, cu avizul UCAAPI sau al organului ierarhic superior, în cazul entităților publice subordonate;
- elaborează proiectul planului anual de audit intern;
- efectuează activități de audit public intern, pentru a evalua dacă sistemele de management financiar și control ale entității publice sunt transparente și sunt conforme cu normele de legalitate, regularitate, economicitate, eficiență și eficacitate;
- informează UCAAPI despre recomandările neînsușite de către conducătorul entității publice auditate, precum și despre consecințele acestora;
- raportează, periodic, asupra constatărilor, concluziilor și recomandărilor rezultate din activitățile sale de audit;
- elaborează raportul anual al activității de audit intern;
- raportează conducătorului entității publice și structurii de control intern abilitate asupra iregularităților sau posibilelor prejudicii identificate;
- verifică respectarea normelor, instrucțiunilor, precum și a Codului privind conduita etică a auditorului intern în cadrul compartimentelor de audit intern, din entitățile publice subordonate, respectiv aflate în coordonare sau sub autoritatea altei entități

publice, putând iniția măsurile corective necesare, în cooperare cu conducerea entității publice în cauză.

Structura funcțională de audit public intern constituită într-o entitate publică poate fi: direcție generală, direcție, serviciu, birou sau compartiment. Conducătorul acestei structuri este numit de către conducătorul entității publice, cu avizul UCAAPI. În cazul entităților publice subordonate, respectiv aflate în coordonarea sau sub autoritatea altei entități publice, numirea conducătorului se face cu avizul entității publice superioare.

Desfășurare: Activitatea de audit intern se desfășoară pe baza planului multianual și a planului anual de audit intern, aprobate de conducătorul fiecărei instituții publice, pe baza propunerilor structurii de audit intern. Acestea pot viza toate domeniile de activitate ale instituției, din care auditorul le selectează pe cele cu risc ridicat, ținând cont și de recomandările Curții de Conturi a României. Fiecare misiune de audit cuprinsă în plan se desfășoară în baza normelor metodologice, finalizându-se cu un raport de audit intern bazat pe probe de audit relevante. Raportul este prezentat conducătorului entității publice, în vederea însușirii recomandărilor formulate. Pentru recomandările acceptate, structurile auditate elaborează planuri de acțiune, în vederea implementării acestora de către compartimentele responsabile din entitatea publică.

Anual, se realizează evaluarea performanțelor profesionale individuale ale auditorilor publici interni, de către conducătorul structurii de audit. Evaluarea are două componente:

- evaluarea gradului și modului de atingere a obiectivelor individuale;
- evaluarea gradului de îndeplinire a criteriilor de performanță.

Rezultatele evaluării sunt consemnate în raportul de evaluare a performanțelor individuale.

Statutul auditorului intern: Are la bază principiul independenței și prezintă următoarele elemente caracteristice :

- în elaborarea planurilor de activitate și în planificarea misiunilor, auditorii interni au libertatea de a stabili prioritățile de auditare, pe baza analizei obiective a riscurilor și prin luarea în considerare a eventualelor sugestii ale managementului entității unde activează;

- auditorul intern alege tipurile de audit (de regularitate, de sistem sau al performanței) pe care le consideră cele mai potrivite a fi aplicate în misiunile de audit;

- concluziile și recomandările auditului intern sunt rezultatul propriei judecăți profesionale a auditorului intern;

- auditorul intern raportează conducătorului entității publice, respectiv celui mai înalt nivel de decizie ;

- în cazul în care managementul nu este de acord, respectiv nu sprijină concluziile și recomandările auditului, auditorul intern raportează UCAAPI, în vederea medierii, iar, în cazul în care aceste situații nu pot fi mediate, UCAAPI raportează Guvernului;

- pentru acțiunile întreprinse cu bună credință, în exercitarea atribuțiilor și în limita acestora, auditorii interni nu pot fi sancționați sau trecuți în altă funcție;

- numirea/revocarea auditorilor interni de către management se realizează cu avizul favorabil al conducătorului compartimentului de audit intern, iar numirea/revocarea acestuia din urmă se realizează cu acordul UCAAPI.

Statutul auditorului intern este reglementat de Carta auditului intern, Codul privind conduita etică a auditorului intern, cât și de normele profesionale aplicabile în România.

5.3.2. Controlul financiar preventiv (CFP)

Concept: În conformitate cu cadrul normativ existent, CFP este o activitate independentă, organizată în cadrul entităților publice, constând în verificarea sistematică a proiectelor de operațiuni care presupun decizii financiare și/sau patrimoniale. Verificarea privește legalitatea, regularitatea și încadrarea operațiunilor supuse controlului în limitele angajamentelor bugetare stabilite.

Operațiunile supuse CFP privesc:

- angajamentele legale și creditele bugetare sau creditele de angajament, după caz;
- deschiderea și repartizarea de credite bugetare;
- modificarea repartizării pe trimestre și pe subdiviziuni ale clasificației bugetare a creditelor aprobate, inclusiv prin virări de credite;
- ordonanțarea cheltuielilor;
- efectuarea de încasări în numerar;
- constituirea veniturilor publice, în privința autorizării și a stabilirii titlurilor de încasare;
- reducerea, eșalonarea sau anularea titlurilor de încasare;
- constituirea resurselor proprii ale bugetului Uniunii Europene, reprezentând contribuția României la acest organism;
- recuperarea sumelor avansate și care ulterior au devenit necuvenite;
- vânzarea, gajarea, concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;
- concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;
- alte tipuri de operațiuni, stabilite prin ordin al ministrului finanțelor publice.
- CFP se exercită prin viză, respectiv prin refuz de viză.

Coordonare: MFP este instituția abilitată să asigure coordonarea activității de control financiar preventiv, prin:

- elaborarea și perfecționarea continuă a cadrului normativ;
- elaborarea normelor metodologice privind cadrul general al atribuțiilor și exercitării controlului financiar preventiv;
- avizarea normelor metodologice specifice privind organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv propriu, elaborate de ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, ai bugetului asigurărilor sociale de stat, ai bugetelor fondurilor speciale, precum și pentru operațiunile finanțate din asistența financiară externă;
- elaborarea raportului anual privind controlul financiar preventiv;
- coordonarea sistemului de pregătire profesională a persoanelor care efectuează controlul financiar preventiv.

Organizare și desfășurare: CFP se organizează și se exercită sub două forme:

✓ ***Controlul financiar preventiv propriu (CFPP)***

CFPP este organizat în toate entitățile publice, de regulă în cadrul compartimentelor de specialitate financiar-contabilă.

Operațiunile supuse verificării sunt cele cuprinse în cadrul general stabilit de MFP prin norme, completate cu operațiunile specifice entității publice, stabilite prin decizie a conducătorului.

Persoana care exercită CFPP trebuie să nu fie implicată în efectuarea operațiunilor supuse controlului.

Acordarea vizei sau refuzul vizei nu se poate impune, pe nici o cale, persoanei care exercită CFPP, rezultatele acestui control depinzând exclusiv de judecățile profesionale ale controlorului.

Persoanele în drept să exercite controlul financiar preventiv propriu răspund, în raport de culpa lor, pentru operațiunile vizate.

În cazul refuzului de viză, conducătorul entității poate să dispună efectuarea operațiunii pe propria răspundere, situație în care se informează CCR, MFP și, după caz, organul ierarhic superior al entității publice.

Evaluarea activității de control financiar preventiv propriu aparține structurii de audit a entității publice.

Numirea, suspendarea, destituirea sau schimbarea personalului care desfășoară activități de control financiar preventiv propriu se face de către conducătorul entității publice, cu acordul entității publice superioare, iar în cazul entităților publice în care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, al bugetului asigurărilor sociale de stat sau al bugetului oricărui fond special, cu acordul Ministerului Finanțelor Publice.

Evaluarea activității persoanei care desfășoară activități de control financiar preventiv propriu se face anual de către conducătorul entității publice, cu acordul entității publice care a avizat numirea, prin calificative, pe baza informațiilor cuprinse în rapoartele auditului public intern și în rapoartele CCR, unde este cazul.

✓ ***Controlul financiar preventiv delegat (CFPD)***

CFPD se exercită de către MFP, prin Corpul Controlorilor Delegați (CCD), care funcționează ca o structură distinctă, în subordinea ministrului finanțelor publice. CCD este condus de controlorul financiar șef și de doi adjuncți, numiți prin hotărâre a Guvernului pentru un mandat de 6 ani.

Controlorul delegat este independent de structura managerială a entității publice la care exercită viza; acesta exercită o reverificare a acelor proiecte de operațiuni considerate ca având un nivel de risc ridicat.

Controlul financiar preventiv delegat se exercită:

- la instituțiile publice importante (ordonatorii principali de credite), Trezoreria statului și asupra operațiunilor privind datoria publică, precum și a operațiunilor finanțate din fonduri externe;

- la alte instituții publice sau persoane juridice de drept privat care gestionează fonduri publice și/sau administrează patrimoniul public, în cazul unor operațiuni cu risc ridicat.

Operațiunile supuse reverificării sunt cele cuprinse în cadrul general stabilit prin norme ale MFP, completate cu operațiunile cu risc ridicat.

Refuzul de viză al controlorului delegat nu are caracter de blocare a operațiunii financiare, aceasta executându-se în baza deciziei pe propria răspundere a ordonatorului de credite, cu informarea MFP și a CCR.

Evaluarea activității controlorului delegat se face anual, prin calitative, pe baza raportărilor lunare întocmite de acesta și transmise controlorului financiar șef, precum și a informațiilor cuprinse în rapoartele trimestriale și anuale, întocmite la nivelul conducerii CCD, privind activitatea controlorilor delegați, în rapoartele structurilor de audit intern ale MFP și în rapoartele CCR.

Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale controlorilor delegați are în vedere gradul și modul de atingere a obiectivelor individuale, precum și gradul de îndeplinire a criteriilor de performanță. Rezultatele evaluării sunt cuprinse în raportul de evaluare a performanțelor profesionale individuale.

CFP se va integra în mod treptat în sfera răspunderii manageriale, pe măsură ce controlul managerial va asigura eliminarea riscurilor în administrarea fondurilor publice. Atingerea acestui nivel va fi realizată prin misiuni de evaluare ale UCAAPI, dispuse de ministrul finanțelor publice.

5.3.3. Sisteme de management financiar și control

Potrivit cadrului normativ existent, MFP este autoritatea de specialitate a administrației publice centrale, care are responsabilitatea elaborării și implementării politicii în domeniul gestiunii financiare. MFP îndrumă metodologic, coordonează și supraveghează asigurarea bunei gestiuni financiare în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public.

MFP, prin înființarea UCASMFC, a creat posibilitatea ca un organism specializat să asigure coordonarea sistemelor de management financiar și de control intern referitor la:

- definirea unei strategii unitare în domeniul managementului financiar și al controlului intern;
- elaborarea standardelor de control intern;
- armonizarea normelor metodologice cu implicații financiare, prin încorporarea procedurilor de control, în vederea asigurării bunei gestiuni financiare a fondurilor și patrimoniului public;
- coordonarea sistemului de pregătire profesională a specialiștilor implicați sistemul managementului financiar și al controlului intern;
- dezvoltarea sistemului de raportare a rezultatelor activității de control intern.

Conducătorii entităților publice dispun măsurile necesare pentru elaborarea și/sau dezvoltarea sistemelor de control managerial în entitățile proprii, inclusiv a procedurilor formalizate pe activități. În principal, aceste măsuri constau în:

- elaborarea și/sau actualizarea programelor de dezvoltare a sistemelor de control managerial ale entităților publice;
- constituirea de structuri cu atribuții de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a sistemelor proprii de control managerial;
- urmărirea realizării acțiunilor/măsurilor cuprinse în programele de dezvoltare a sistemelor de control managerial;
- elaborarea și/sau actualizarea procedurilor formalizate pe activități și modul de aplicare a acestora;
- participarea personalului la acțiuni de pregătire profesională;
- acțiuni pe linia perfecționării managementului financiar, în raport cu entitățile publice subordonate;
- efectuarea de analize cu privire la dezvoltarea sistemelor de control managerial și la acțiunile de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică derulate de structurile cu astfel de atribuții.

Progresele înregistrate cu privire la dezvoltarea sistemelor de control managerial, în raport cu programele aprobate, precum și situațiile deosebite constatate în acțiunile de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică, derulate ca urmare a procesului de implementare a sistemelor de management financiar și control intern, fac obiectul informărilor trimestriale transmise entităților publice superioare, respectiv UCASMFC din MFP, în cazul entităților publice în care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, al bugetului asigurărilor sociale de stat sau al bugetului oricărui fond special.

5.3.4. Controlul intern de bază al entităților publice

România agreează și utilizează elementele cadrului de control propuse prin modelul COSO, care, implementat la nivelul entităților publice, permite acestora să-și administreze mai bine activitățile necesare pentru îndeplinirea obiectivelor.

Cele 5 elemente componente ale modelului COSO sunt:

a) **existența unui mediu de control favorabil:** reprezintă atitudinea întregului personal al organizației, inclusiv a managementului general, față de control, prin acceptarea, utilizarea și aprecierea acestuia;

b) **evaluarea riscului:** activitățile entităților publice sunt supuse, în permanență, riscurilor interne și externe, care pot conduce la nerealizarea obiectivelor acesteia. Evaluarea riscurilor permite ierarhizarea acestora, pentru identificarea riscurilor inacceptabile. Totodată, entitățile publice trebuie să creeze sisteme de control intern, în vederea evitării riscurilor inacceptabile și să mențină riscurile reziduale în limitele de toleranță acceptabile.

c) **activitățile de control:** pentru fiecare grup de activități/subactivități, conducerea entității publice dispune de utilizarea unor forme de control intern, menite să elimine sau să limiteze riscurile asociate, prin:

✓ **autocontrolul activității** – este exercitat de către fiecare salariat și presupune respectarea propriilor proceduri de lucru instituite, prin care sunt descrise operațiunile de executat, responsabilitățile și diferitele dispozitive de control (de fapt, chei

de control atașate operațiunilor), în vederea aprecierii dacă operațiunea a fost executată în mod corect;

✓ **controlul mutual** – este exercitat între fazele unui lanț procedural, de fiecare post de lucru, asupra modului de efectuare a operațiunilor de către postul de lucru anterior, pentru a putea constata dacă pot fi adăugate propriile operații, care vor face obiectul controlului la postul de lucru următor;

✓ **controlului ierarhic** – este exercitat la nivelul ierarhic imediat superior, de persoanele care dispun de o funcție de decizie, în calitate de responsabili ai unor activități din entitatea publică.

Activitățile de control menționate anterior sunt forme ale controlului intern de bază, atașate intrinsec activităților entității publice.

Alături de aceste trei forme de control, de auditul intern și de controlul financiar preventiv, managementul entității publice are competențe de a institui, atunci când situația impune acest lucru, și alte forme de control, dintre care cele mai des utilizate sunt:

✓ **inspecția** – este declanșată ca urmare a unor semnale privind potențiale nereguli, constând în examinarea documentelor, faptelor, activelor, cu scopul stabilirii abaterilor de la legalitate, al luării măsurilor pentru protejarea folosirii fondurilor și patrimoniului public;

✓ **controlul patrimonial** – are ca obiective verificarea existenței, integritatea, păstrarea și paza bunurilor și valorilor.

Aceste forme de control au la bază reguli procedurale proprii, structuri specifice de exercitare și un timp limitat de desfășurare.

d) **informarea și comunicarea** asigură cunoașterea elementelor controlului intern de către toți cei care – direct sau indirect – vor trebui să le implementeze, precum și a rezultatelor controlului. Eficacitatea comunicării susține managementul entității și trebuie să acopere toate aspectele guvernantei. Sistemele informaționale fezabile pot facilita procesul decizional și pot garanta acuratețea și fiabilitatea informațiilor cu caracter public. Lipsa unei comunicări eficiente conduce la o slabă percepție a riscurilor și, în mod inerent, la implementarea unor instrumente de control inadecvate;

e) **monitorizarea** este un proces care evaluează performanța sistemului de control intern și este exercitată de management prin activități de supervizare continuă și evaluări periodice.

Adoptarea modelului COSO are în vedere construirea unui sistem solid de control intern, de jos în sus, și a unei monitorizări și conduceri eficiente și eficace, de sus în jos, în cadrul entității publice.

5.4. Controlul financiar public intern asupra fondurilor comunitare

Principalele forme de control asupra fondurilor comunitare sunt:

a) **Controlul financiar preventiv propriu**, exercitat asupra tuturor proiectelor de operațiuni financiare privind angajamentele și ordonanțările de plată;

b) **Controlul financiar preventiv delegat**, exercitat asupra proiectelor de operațiuni financiare privind angajamentele și ordonanțările de plată, peste un anumit plafon valoric, stabilite pe baza analizei riscului;

c) **Controlul intern de bază al entității** ;

d) **Alte forme de control**: inspecții, controlul constatării și recuperării creanțelor bugetare rezultate din nereguli, ca urmare a utilizării necorespunzătoare a fondurilor comunitare etc.;

e) **Auditul intern**, exercitat de structuri proprii de audit ș.a.

Aceste forme de control se desfășoară în cadrul structurilor și autorităților cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare: agențiile de implementare, în cadrul programelor PHARE și ISPA, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură, autoritățile de management, în cadrul programelor operaționale finanțate din fonduri structurale și de coeziune, Autoritatea de Certificare și Plată, autoritățile naționale responsabile de participarea României la alte programe finanțate din fonduri comunitare etc.

Obiectivele principale al controlului asupra fondurilor comunitare sunt: prevenirea/identificarea neregulilor în utilizarea fondurilor comunitare, constatarea și recuperarea creanțelor bugetare rezultate din astfel de nereguli.

În scopul identificării neregulilor, autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare și a cofinanțării aferente au obligația verificării sesizărilor provenite din interiorul și din exteriorul autorității, inclusiv a celor cuprinse în rapoartele de audit și în rapoartele de control ale instituțiilor cu atribuții de control, obținerii, derulării și utilizării fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente.

Constatarea creanțelor bugetare rezultate din nereguli se efectuează, în general, de către autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare prin compartimentele de specialitate organizate în acest scop, în cadrul autorității sau în cadrul instituției în structura căreia funcționează autoritatea.

În anumite situații, prevăzute de lege, constatarea creanțelor bugetare rezultate din nereguli se realizează de Inspekția generală din MFP, la solicitarea expresă a autorităților cu competențe în gestionarea fondurilor comunitare.

6. ANALIZA-DIAGNOSTIC A SISTEMULUI DE CONTROL FINANCIAR PUBLIC INTERN ÎN ROMÂNIA

Pe baza situației actuale a CFPI în România, prezentată în capitolele 4 și 5, atât cu privire la fondurile publice naționale, cât și cu privire la fondurile comunitare, a fost realizată o analiză critică, evidențiind atât punctele tari, cât și punctele slabe ale acestui sistem de control, după cum urmează:

6.1. Punctele tari ale sistemului de Control Financiar Public Intern

Punctele tari ale CFPI în România constituie, în prezent, baza de dezvoltare a acestuia, în conformitate cu cerințele și buna practică existentă la nivelul Uniunii Europene (UE).

În principal, au fost identificate următoarele puncte tari:

a) **existența cadrului legislativ de funcționare a CFPI în România**, având ca acte de reglementare principale OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv și Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, precum și crearea reglementărilor necesare ridicării, permanente, a performanțelor controlului financiar public intern.

▪ **consecința:** asigurarea bazei de reglementare a organizării și funcționării CFPI și crearea premiselor pentru responsabilizarea managerilor și a personalului din entitățile publice în îndeplinirea obiectivelor.

b) **crearea și funcționarea structurilor specializate ale CFPI** în cadrul entităților publice, respectiv structura pentru monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a dezvoltării sistemului de control managerial și cele privind controlul financiar preventiv și structura pentru coordonarea auditului public intern.

▪ **consecința:** CFPI dispune de baza organizațională necesară, atât la nivel central, cât și la nivelul aparatului teritorial, ceea ce asigură operaționalitatea acestui control și consolidează gestionarea finanțelor publice, printr-un management performant.

c) **existența cadrului metodologic și procedural**, a normelor și procedurilor operaționale și de sistem, a manualelor, ghidurilor, chestionarelor, listelor de verificare pentru exercitarea controlului financiar preventiv și a auditului intern.

▪ **consecința:** asigurarea instrumentarului metodologic și procedural necesar exercitării, la un nivel corespunzător de calitate, a acestor forme de control, în vederea protejării fondurilor publice, inclusiv a fondurilor comunitare și a patrimoniului public.

d) **asigurarea mecanismelor de instruire și perfecționare a personalului** din domeniul CFPI, atât prin asistență externă, furnizată de experți din țările membre, pentru controlul intern și auditul intern, cât și prin dezvoltarea sistemului național de dezvoltare și formare profesională continuă.

▪ **consecința:** actualizarea și îmbunătățirea cunoștințelor, competențelor și abilităților personalului care exercită controlul financiar public intern.

e) **respectarea principiului separării funcționale în organizarea și funcționarea structurilor de CFP și cele de API**, aceste structuri nefiind implicate, în niciun fel, în gestiunea și realizarea activității controlate/auditate din entitățile publice.

▪ **consecința:** păstrarea și consolidarea independenței și obiectivității personalului care activează în aceste structuri.

f) **desfășurarea procesului de integrare a controlului financiar preventiv în sfera răspunderii manageriale, pe baza unor proceduri și criterii specifice**, proceduri și criterii aprobate de ministrul finanțelor publice.

▪ **consecința:** crearea premiselor transferului controlului financiar preventiv, exclusiv în sfera răspunderii manageriale.

g) **introducerea, în cultura entităților publice, a standardelor de management și control intern.**

- **consecința:** dezvoltarea sistemelor de control managerial în entitățile publice.

h) **elaborarea Codului privind conduita etică a auditorului intern**, a codului etic al controlorului delegat, precum și a altor reguli de conduită pentru personalul care desfășoară activitate de CFPI.

- **consecința:** stabilirea unor norme de comportament care au drept scop orientarea conduitei etice a personalului care exercită controlul financiar public intern.

i) **existența unui sistem corespunzător de evaluare și raportare a activităților** de control financiar preventiv și de audit intern din sectorul public.

- **consecința:** cunoașterea și comunicarea progreselor înregistrate și a rezultatelor obținute în activitatea de control financiar public intern către factorii de decizie cu responsabilități în acest domeniu.

6.2. Punctele slabe ale sistemului de Control Financiar Public Intern

Situația prezentă a CFPI în România conține și unele *puncte slabe*, care influențează funcționarea corespunzătoare a acestuia. Pe termen scurt și mediu, ele vor trebui să fie soluționate. Principalele *puncte slabe* identificate sunt:

a) **înțelegerea insuficientă** de către conducătorii entităților publice a responsabilității **creării și menținerii funcționalității sistemelor de management financiar și control.**

- **consecința:** întârziere în implementarea standardelor de management și control intern, la unii ordonatori de credite, ceea ce face necesară intensificarea sprijinului acordat de MFP, prin UCASMFC, conducătorilor entităților publice și personalului cu atribuții în domeniul sistemelor de management și control, pentru conștientizarea importanței noii abordări a controlului managerial.

b) **neconstituirea**, la nivelul unor entități publice subordonate/coordonate ale administrației publice centrale, a **structurilor cu atribuții în monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică cu privire la implementarea sistemelor proprii de control managerial.**

- **consecința:** neasigurarea îndrumării și asistenței de specialitate afectează ritmul și rezultatul procesului de dezvoltare a sistemelor de control managerial în entitățile respective, existând posibilitatea ca sistemele de control managerial elaborate să nu fie compatibile cu cele care funcționează la nivelul Uniunii Europene.

c) **Controlul managerial** din unele entități publice **nu a asigurat diminuarea riscurilor în administrarea fondurilor publice**, până la un nivel acceptabil, care să permită integrarea controlului financiar preventiv în sfera răspunderii manageriale.

- **consecința:** prelungirea procesului de integrare a CFP în sfera răspunderii manageriale.

d) **insuficientă preocupare pentru aplicarea liber-consimțită a standardelor de management și control intern**, ca principii generale de bună practică, acceptate pe plan internațional și în UE, care are, ca principală cauză, existența unor deosebiri între cultura anglo-saxonă și cea latină, specifică și entităților publice din România, în ceea ce

privește perceperea mecanismelor care asigură fiabilitatea sistemelor din domeniul finanțelor publice.

▪ **consecința:** realizarea cu greutate a asimilării, de către unii manageri din entitățile publice, a noilor concepte promovate de UE, fiind, în general, necesară încurajarea unei abordări pozitive față de schimbare.

e) **nu este elaborat codul de etică** pentru managerul financiar al entității publice.

▪ **consecința:** nepunerea în practică, a principiilor fundamentale și a regulilor profesionale și de etică, care au drept scop orientarea conduitei managerilor financiari în activitatea desfășurată de aceștia în cadrul entităților publice.

f) **insuficienta monitorizare a raportărilor cu privire la dezvoltarea sistemului de control managerial**, la nivelul entităților publice subordonate/coordonate ale administrației publice centrale, precum și neefectuarea unei evaluări riguroase, de către un organism independent, a stadiului implementării standardelor de management și control intern la nivelul entităților publice.

▪ **consecința:** cunoașterea insuficientă a progreselor înregistrate în implementarea standardelor de management și control intern la nivelul entităților publice subordonate/coordonate nu permite luarea măsurilor adecvate pentru corectarea abordărilor incorecte, recuperarea întârzierilor și creșterea performanțelor manageriale.

g) **nu este creată o bază de date la nivel național privind implementarea sistemelor de management și control și evidența auditorilor interni** care activează în entitățile publice .

▪ **consecința:** imposibilitatea obținerii în timp real a informațiilor necesare privind stadiul implementării sistemelor de control managerial la nivel național, efectivul și cariera profesională a auditorilor interni din sectorul public.

h) **dezvoltarea insuficientă a ghidurilor practice** privind implementarea standardelor de management și control, auditul de sistem și auditul performanței.

▪ **consecința:** nediseminarea, pentru activitatea practică în domeniul CFPI, a unui număr corespunzător de ghiduri practice privind implementarea standardelor de management și control intern, auditul de sistem și auditul performanței, pentru diverse activități și subsisteme specifice entităților publice.

i) continuă să existe entități publice centrale și un număr mare de entități subordonate acestora în care **activitatea de audit intern este prevăzut să se desfășoare în compartimente cu un singur post de auditor intern.**

▪ **consecința:** eficiența și eficacitatea auditului intern din cadrul acestor entități publice sunt scăzute, iar supervizarea activității de audit nu este posibilă.

j) **nu este implementat integral standardul IIA privind independența auditului intern** în cadrul entității publice, și anume, nu întotdeauna conducătorul structurii de audit depinde de un nivel ierarhic adecvat care să permită auditorilor interni să-și exercite responsabilitățile.

▪ **consecința:** conducătorul structurii de audit intern nu beneficiază de suficientă autoritate care să-i asigure independența și să-i garanteze un domeniu larg de intervenție structurii de audit intern respective.

k) existența unui **număr mare de entități publice** din administrația locală (peste 1800 entități, dintr-un total de aproximativ 3200 entități) **în care nu s-a organizat activitatea de audit intern.**

▪ **consecința:** *funcționarea parțială a CFPI în aceste entități publice, în care managerii nu dispun de o funcție de audit intern abilitată să le acorde asistență și să contribuie la îmbunătățirea activităților și la atingerea obiectivelor acestora.*

l) **dezvoltarea insuficientă a sistemului de recrutare a auditorilor interni** în sectorul public, care nu are la bază o atestare profesională.

▪ **consecința:** *recrutarea auditorilor interni se realizează de pe piața muncii, fără pregătirea de specialitate pe care o dă un corp profesional, conducând, de regulă, la selectarea unui personal care urmează a fi pregătit la locul de muncă.*

m) în condițiile inexistenței standardelor de implementare a auditului intern, **cadrul metodologic și procedural** în vigoare privind auditul intern **nu oferă o flexibilitate** corespunzătoare acestei activități.

▪ **consecința:** *insuficienta punere în aplicare a bunei practici recomandată de standardele internaționale de audit.*

7. OBSERVAȚII ȘI PROPUNERI DIN PARTEA REPREZENTANȚILOR COMISIEI EUROPENE

Definirea sistemului de CFPI în România a fost permanent monitorizată de Comisia Europeană, care, prin experții săi, a formulat o serie de recomandări în vederea alinierii acestuia la standardele de control intern și audit intern, acceptate pe plan internațional și în conformitate cu buna practică din UE.

Recomandările cu impact major a căror implementare presupune derularea unui plan strategic, sunt următoarele :

a) **dezvoltarea coerentă și armonizată a sistemelor de management și control intern**, bazată pe principiile și funcțiile răspunderii manageriale;

b) **focalizarea activității CAPI pe dezbaterea și emiterea unei opinii profesionale competente asupra principalelor componente de strategie** în dezvoltarea auditului intern în România (planificarea multianuală și anuală, independența auditorului intern, pregătirea profesională, asigurarea calității activității de audit intern ș.a.);

c) **flexibilizarea cadrului metodologic general de desfășurare a misiunilor de audit intern**, în scopul creșterii independenței funcționale și a punerii în valoare a judecății profesionale a auditorilor interni;

d) **concentrarea resurselor de audit intern, prin reducerea actualei dispersii teritoriale**, configurată în multe unități de dimensiuni mici (1-2 auditori), accentul trebuind să cadă pe crearea de capacități de audit funcționale și mai puțin pe constituirea a noi unități de audit intern;

e) **identificarea nevoilor de formare și de stabilire a criteriilor de calificare a auditorilor interni**, în care UCAAPI trebuie să aibă un rol major;

f) **îmbunătățirea colaborării între DLAF și UCAAPI** prin punerea în practică a prevederilor Protocolului de colaborare încheiat, în vederea asigurării unei protecții efective a intereselor financiare ale UE în România;

g) **dezvoltarea cooperării între MFP, reprezentat de UCAAPI și UCASMFC și CCR**, în vederea creșterii gradului de complementaritate între auditul intern și cel extern și creșterea gradului de implementare a standardelor de management și control intern.

8. STRATEGIA ÎN DOMENIUL CONTROLULUI FINANCIAR PUBLIC INTERN ÎN ROMÂNIA

Modernizarea sistemului de CFPI din România, în concordanță cu noile concepte europene, recunoscute internațional, are la bază dezvoltarea acestui sistem în entitățile publice, astfel încât să fie capabil să asigure mecanisme pertinente de gestiune a fondurilor publice și de administrare a patrimoniului public, inclusiv a fondurilor comunitare.

Obiectivele strategice

Strategia în domeniul CFPI în România urmărește atingerea, în principal, a următoarelor obiective:

a) **Consolidarea bazei juridice de reglementare a domeniului CFPI**, care cuprinde:

- *aplicarea principiilor și funcțiilor răspunderii manageriale, îndatoririlor conducătorului de a stabili și menține, la un nivel funcțional, sistemele de management financiar și control, inclusiv de audit intern;*

- *elaborarea codului de etică pentru personalul implicat în managementul financiar al entităților publice în scopul orientării conduitei acestuia în activitatea pe care o desfășoară în entitatea publică;*

- *implementarea funcțiilor și principiilor de organizare a sistemelor de management și control, care să furnizeze asigurare conducerii entității publice, că obiectivele entității sunt realizate printr-o bună gestiune financiară a fondurilor publice, respectiv în condiții de legalitate, regularitate, eficiență și eficacitate;*

- *organizarea și funcționarea auditului intern descentralizat, care va desfășura, alături de auditul financiar, auditul de sistem și audit al performanței, conform standardelor internaționale recunoscute. Rolul auditorului intern de consultant pentru manageri va trebui să crească, în ceea ce privește evaluarea sistemelor de management și control și furnizarea de soluții pentru îmbunătățirea acestora;*

- *completarea cadrului legal al auditului public intern cu reglementări referitoare la implementarea sistemului de cooperare pentru exercitarea activității de audit intern în entitățile publice locale de dimensiuni reduse;*

- *promovarea, în cadrul legal privind auditul public intern, a unor prevederi noi, referitoare la înființarea comitetelor de audit intern în entitățile publice centrale care derulează anual bugete mai mari de 2 mld. de lei;*

- *completarea cadrului legal privind auditul public intern cu reglementări referitoare la realizarea unui sistem național de atestare a auditorilor interni din sectorul public;*

- *promovarea, în cadrul legal privind auditul intern, a unor reglementări noi, referitoare la extinderea competențelor MFP, în exercitarea activității de audit intern în entitățile publice centrale care derulează anual bugete sub 5 mil. lei;*

b) Dezvoltarea metodologiilor și procedurilor pentru CFPI în vederea alinierii acestora la standardele europene și buna practică internațională în domeniu, prin:

- *îmbunătățirea normelor generale de desfășurare a activității de audit intern, în sensul creșterii flexibilității acestora, pentru a pune în valoare inițiativa și judecata profesională a auditorilor;*

- *elaborarea cadrului metodologic pentru derularea misiunilor de audit intern în sistem de cooperare;*

- *elaborarea cadrului metodologic pentru organizarea și funcționarea comitetelor de audit intern la nivelul entităților publice centrale mari;*

- *elaborarea cadrului metodologic pentru desfășurarea procesului de atestare profesională a auditorilor interni din sectorul public;*

- *elaborarea Standardelor naționale în domeniul auditului intern;*

- *elaborarea Manualului de audit intern privind implementarea Mecanismului Financiar SEE și a Manualului privind mecanismul de cooperare România-Elveția;*

- *elaborarea ghidurilor practice pentru derularea misiunilor de audit al performanței în domeniile specifice sectorului public;*

- *elaborarea manualelor, ghidurilor practice pentru derularea misiunilor de audit intern la nivel local;*

- *elaborarea manualelor/ghidurilor practice pentru derularea misiunilor de audit intern pentru funcțiile suport ale unei entități publice.*

c) Acționarea concertată în vederea organizării structurilor de management financiar și control, la nivelul tuturor entităților publice din subordinea/coordonarea administrației centrale, care să realizeze funcțiile de armonizare, coordonare, îndrumare metodologică, monitorizare și raportare privind sistemele proprii de control managerial, prin:

- *elaborarea programului de dezvoltare a sistemului de control managerial al entității publice, care cuprinde obiective, acțiuni, responsabilități, termene, precum și alte măsuri necesare dezvoltării acestuia, cum ar fi elaborarea și aplicarea procedurilor formalizate pe activități, perfecționarea profesională, managementul riscului etc.;*

- *urmărirea stabilirii, pentru fiecare compartiment din structura entității publice, a obiectivelor, activităților, procedurilor etc.;*

- *raportarea trimestrială a progreselor înregistrate cu privire la dezvoltarea sistemelor de control managerial în raport cu programul de dezvoltare.*

d) **Consolidarea rolului UCASMFC** – structură distinctă în cadrul MFP, prin:

• *îndrumarea și monitorizarea activității structurilor cu atribuții în armonizarea managementului financiar și controlului intern la nivelul entităților publice centrale, inclusiv monitorizarea raportărilor cu privire la dezvoltarea sistemelor de control managerial la nivelul entităților publice din subordonarea/coordonarea acestora;*

• *elaborarea de fișe analitice pentru standardele de management și control intern considerate relevante, care să se constituie în instrumente pentru facilitarea și perfecționarea activității privind implementarea standardelor de management și control intern la nivelul entităților publice;*

• *asigurarea pregătirii profesionale a personalului de specialitate cu atribuții în domeniul sistemelor de management și control intern în sectorul public;*

• *formularea de propuneri de modificare/completare a cadrului normativ, prin care să se asigure creșterea performanțelor sistemelor de management și control intern la nivelul tuturor entităților publice și creșterea răspunderii manageriale, prin:*

- *obligativitatea, pentru conducătorul entității publice, de a elabora, anual, o declarație de conformitate a sistemului de control intern cu cerințele standardelor de management și control intern;*

- *consolidarea statutului managerilor financiari ai instituțiilor publice centrale, printr-o procedură de acreditare a acestora de către MFP;*

- *elaborarea codului de etică pentru personalul implicat în managementul financiar și în controlul intern.*

e) **Integrarea, treptată, a CFP în sfera răspunderii manageriale** pe măsură ce controlul managerial va asigura eliminarea riscurilor în administrarea fondurilor publice prin întărirea independenței funcționale și ridicarea gradului de pregătire profesională a controlorilor, precum și prin îndrumarea realizată de către UCASMFC. După integrarea CFP în sfera răspunderii manageriale UCASMFC își va concentra atenția spre îndrumarea și monitorizarea activităților de control și management financiar la entitățile publice importante (autorități publice centrale, instituții autonome etc.), inclusiv asupra operațiunilor financiare cu risc ridicat, pe supravegherea procesului bugetar și, în special, pe monitorizarea și îndrumarea personalului și structurilor cu atribuții în domeniul sistemelor de management financiar și control.

f) **Efectuarea periodică a unei evaluări riguroase a modului de desfășurare și stadiului implementării standardelor de management și control intern** în entitățile publice;

g) **Creșterea gradului de implementare a auditului intern** în cadrul procesului de evaluare a activității de audit intern în entitățile publice centrale și locale, propunându-se, printre altele, implementarea sistemului de cooperare, în vederea asigurării acestei activități în entitățile publice locale de dimensiuni reduse.

h) **Perfecționarea pregătirii profesionale a personalului cu atribuții în sistemele de management financiar și control, inclusiv audit intern**, se va realiza prin programe de învățământ, organizate de SFPV și ANFP, lectorii asigurându-se și din cadrul UCASMFC și UCAAPI.

i) **Îmbunătățirea sistemului de recrutare în domeniul auditului public intern**, a sistemului de formare profesională continuă și realizarea sistemului de atestare

națională a auditorilor interni din entitățile publice, în vederea creșterii calității profesionale și a interesului auditorilor interni de a investi în propria profesie.

j) **Crearea, la nivelul UCASMFC și UCAAPI, de baze de date proprii** privind implementarea sistemelor de management și control, respectiv evidența auditorilor interni care activează în sectorul public.

k) **Participarea la perfecționarea cadrului de reglementare și la crearea unui sistem corespunzător pentru prevenirea iregularităților și luptei împotriva fraudei.** Acest sistem va trebui să permită identificarea și raportarea rapidă a iregularităților/fraudei, constatarea și recuperarea creanțelor bugetare, rezultate din nereguli, ca urmare a utilizării necorespunzătoare a fondurilor comunitare și a sumelor de cofinanțare aferente.

l) **consolidarea colaborării între DLAF și MFP (UCAAPI)** în vederea asigurării unei protecții efective și echivalente a intereselor financiare ale UE în România

m) **punerea în aplicare a protocolului de colaborare între Curtea de Conturi a României și MFP** și valorificarea rezultatelor cooperării între aceste părți, în procesul de consolidare a CFPI în România

9. CONCLUZII

Prin îndeplinirea obiectivelor strategice prevăzute în acest document se va realiza un sistem de CFPI modern și eficient, care să contribuie la buna gestionare a fondurilor publice, inclusiv a celor comunitare. Acest document va fi modificat și actualizat ori de câte ori va fi nevoie.

MFP avizează acest document și va întreprinde măsurile necesare în vederea implementării direcțiilor strategice prin propuneri de proiecte de acte normative necesare atingerii rezultatelor stabilite, înaintate Guvernului.

În Anexa nr. 3 este stabilit *Programul de implementare a măsurilor* cuprinse în Strategia dezvoltării CFPI în România.

10. RESURSE SUPLIMENTARE NECESARE REALIZĂRII OBIECTIVELOR STRATEGICE ÎN DOMENIUL CFPI

Cu excepția obiectivului privind îmbunătățirea sistemului de recrutare în domeniul auditului public intern, a sistemului de formare profesională continuă și realizarea sistemului de atestare națională a auditorilor interni din entitățile publice, toate celelalte obiective strategice în domeniul CFPI pentru perioada următoare pot fi realizate cu mijloacele materiale, financiare și umane alocate în prezent acestui domeniu.

La obiectivul strategic menționat anterior, respectiv la componenta privind realizarea sistemului de atestare a auditorilor interni din sectorul public, va fi necesar ca un număr redus de auditori interni în funcție să urmeze anumite forme de pregătire profesională, în vederea certificării lor profesionale, eșalonat pe o perioadă de 6 ani.

Situația privind resursele financiare suplimentare necesare a fi alocate în acest scop se prezintă după cum urmează:

✓ Resurse financiare suplimentare	sumă (euro)
- finanțarea pregătirii profesionale a unei părți a auditorilor publici interni, în vederea obținerii atestării naționale, eșalonată pe 6 ani (270 auditori interni x 500 euro/auditor)	135.000 (22.500 euro pe an)

DEFINIȚII ȘI CONCEPTE

Audit public intern	Activitate funcțional-independentă și obiectivă, de asigurare și consiliere, concepută să adauge valoare și să îmbunătățească activitățile entității publice; ajută entitatea publică să-și îndeplinească obiectivele, printr-o abordare sistematică și metodică, evaluează și îmbunătățește eficiența și eficacitatea managementului riscului, a controlului și a proceselor de guvernanță.
Auditul performanței	Examinează dacă criteriile stabilite pentru implementarea obiectivelor și sarcinilor entității publice sunt corecte pentru evaluarea rezultatelor și apreciază dacă rezultatele sunt conforme cu obiectivele.
Auditul regularității	Reprezintă examinarea acțiunilor asupra efectelor financiare pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, sub aspectul respectării ansamblului principiilor, regulilor procedurale și metodologice care le sunt aplicabile.
Auditul de sistem	Reprezintă o evaluare de profunzime a sistemelor de conducere și control intern, cu scopul de a stabili dacă acestea funcționează economic, eficace și eficient, pentru identificarea deficiențelor și formularea de recomandări pentru corectarea acestora.
Control intern	Reprezintă totalitatea politicilor și procedurilor elaborate și implementate de managementul entității publice pentru a asigura: atingerea obiectivelor entității într-un mod economic, eficient și eficace; respectarea regulilor specifice domeniului, a politicilor și deciziilor managementului; protejarea bunurilor și informațiilor; prevenirea și depistarea fraudelor și erorilor; calitatea documentelor contabile; precum și furnizarea, în timp util, de informații de încredere pentru management.
Control financiar public intern (CFPI)	Reprezintă întregul sistem de control intern din sectorul public, format din sistemele de control ale entităților publice, ale altor structuri abilitate de Guvern și din unitățile centrale responsabile cu armonizarea și implementarea principiilor și standardelor de control și de audit.
Economicitate	Minimizarea costului resurselor alocate pentru atingerea rezultatelor estimate ale unei activități, cu menținerea calității corespunzătoare a acestor rezultate.
Eficacitate	Gradul de îndeplinire a obiectivelor programate pentru fiecare dintre activități și raportul dintre efectul proiectat și rezultatul efectiv al activității respective.
Eficiență	Maximizarea rezultatelor unei activități în relație cu resursele utilizate.

Independență funcțională	<p>Statutul special al controlorului delegat (sens strict) sau al auditorului intern sau extern îi conferă posibilitatea de a lua o decizie profesională liberă de orice influență din partea instituțiilor care conduc organismul controlat sau care fac obiectul unui audit. Acest concept implică o respectare a echilibrului dintre responsabilitățile gestiunii entității publice și a celor ce efectuează controlul sau auditul.</p>
Managementul riscului	<p>Procesul global de identificare, evaluare și monitorizare a riscurilor și de implementare a controlului necesar pentru a menține expunerea la risc la un nivel acceptabil.</p> <p>Conducerea creează condițiile și stabilește instrumentele necesare pentru evaluare, prioritizează și decide înainte de desfășurarea unei activități, pentru a-i permite să obțină o asigurare rezonabilă de atingere a obiectivelor, în condițiile unei folosiri judicioase a fondurilor. Sistemul de control intern asigură că managementul se protejează de riscuri inacceptabile.</p>
Standarde de audit intern	<p>Reprezintă cadrul de referință recunoscut internațional, care stă la baza activității de audit intern și care cuprinde: definiția auditului intern, codul deontologic, normele profesionale pentru practica auditului intern, modalitățile practice de aplicare, care comentează și explică normele celei mai bune practici, lucrări, articole de doctrină, documente ale colocviilor și conferințelor, precum și ale seminariilor în domeniu, diseminate pe scară extinsă etc.</p>
Standarde de management/control intern	<p>Un minimum de reguli de management, pe care toate entitățile publice trebuie să le urmeze, constituind un sistem de referință în raport cu care se evaluează sistemul de control intern, se identifică zonele și direcțiile de schimbare. Obiectivul standardelor este de a crea un model de control managerial uniform și coerent.</p>

CADRUL NORMATIV GENERAL AL CFPI

1.	Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale , cu modificările și completările ulterioare;
2.	Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern , cu modificările și completările ulterioare;
3.	Legea 500/2002 privind finanțele publice , cu modificările și completările ulterioare;
4.	OG nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare , cu modificările și completările ulterioare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător;
5.	Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv , republicată, cu modificările și completările ulterioare;
6.	Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice , cu modificările și completările ulterioare;
7.	HG nr. 457/2008 privind cadrul instituțional de coordonare și de gestionare a instrumentelor structurale ;
8.	HG nr. 1306/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
9.	H.G. nr. 235/2003 pentru aprobarea Normelor privind modul de nominalizare a membrilor Comitetului pentru Audit Public Intern ;
10.	OMFP nr. 2426/2008 pentru aprobarea procedurilor operaționale privind: <i>„Organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv delegat”;</i> <i>„Organizarea și exercitarea monitorizării și instituțiile publice la care controlul preventiv a fost integrat în sfera răspunderii manageriale”;</i> <i>„Emiterea acordurilor MFP-UCASMFC privind numirea, suspendarea, destituirea sau schimbarea personalului care desfășoară activități de control financiar preventiv propriu”;</i> <i>„Emiterea avizelor MFP-UCASMFC privind normele metodologice specifice pentru organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv propriu”;</i> <i>„Sistemul de raportare și analiză a rezultatelor acțiunilor de introducere a sistemului de management financiar și control la instituțiile publice”</i> revizuite în 2009;
11.	OMFP nr. 3646/2008 pentru aprobarea procedurilor operaționale privind: <i>„Actualizarea Documentului strategic în domeniul controlului financiar public intern, capitolul audit intern”;</i> <i>„Identificarea sistematică, documentarea și analizarea elementelor de dezvoltare a cadrului normativ, în domeniul auditului public intern”;</i> <i>„Realizarea și actualizarea ghidurilor practice privind activitatea de audit public intern”;</i> <i>„Realizarea Codului privind conduita etică a</i>

	<i>auditorului intern”; „Realizarea și actualizarea Cartei auditului intern”; „Avizarea normelor proprii entităților publice centrale, în domeniul auditului intern”; „Realizarea și actualizarea cadrului de competențe al auditorilor interni din sectorul public”; „Realizarea programului de formare profesională a auditorilor interni din sectorul public”; „Raportarea recomandărilor neînsușite de către conducătorul entității publice”; „Avizarea numirii șefilor compartimentelor de audit intern din entitățile publice”; „Avizarea destituirii șefilor compartimentelor de audit intern din entitățile publice”; „Avizarea manualelor entităților publice centrale, pentru auditarea fondurilor externe”</i>
12.	OMFP nr. 998/2008 pentru aprobarea procedurii de sistem „Realizarea procedurilor formalizate pe activități” P.S.-00, cu modificările ulterioare;
13.	OMFP nr. 538/2008 pentru aprobarea Procedurii de sistem privind „Managementul riscului” P.S.-12;
14.	OMFP nr. 1702/2005 privind activitatea de consiliere a auditorilor interni;
15.	OMFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern, cuprinzând standardele de management/control intern la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial, cu modificările și completările ulterioare;
16.	OMFP nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditorului intern;
17.	OMFP 768/2004 pentru aprobarea delegării unor atribuții din competența Unității Centrale pentru Armonizarea Auditului Public Intern în competența compartimentelor de audit public intern ale Direcțiilor Generale ale Finanțelor Publice județene și a municipiului București;
18.	OMFP nr. 1.373/2004 privind constituirea Comitetului de conducere și a Grupului de lucru pentru elaborarea de propuneri în vederea creării unei structuri centrale de armonizare a sistemelor de control și management financiar, modificat și completat prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 291/2005;
19.	OMFP nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern, cu modificările și completările ulterioare;
20.	OMFP nr. 769/2003 pentru aprobarea procedurii de avizare a numirii/destituirii șefilor compartimentelor de audit public intern din entitățile publice;
21.	OMFP nr. 522/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv, cu modificările și completările ulterioare;
22.	OMFP nr. 1.031/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind stabilirea criteriilor de evaluare a controlului financiar preventiv la

	nivelul instituțiilor publice și procedurile de integrare a acestuia în sfera răspunderii manageriale, precum și rolul Ministerului Finanțelor Publice în cadrul acestui proces;
23.	OMFP nr. 1792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice , cu modificările și completările ulterioare;

**PROGRAM DE IMPLEMENTARE A MĂSURILOR STABILITE
PRIN
STRATEGIA DEZVOLTĂRII CFPI ÎN ROMÂNIA**

Nr. crt.	Acțiunea	Termen
1.	<p>Completarea cadrului legal de reglementare a CFPI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Proiectul de lege de modificare și completare a Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern;</i> - <i>elaborarea Codului de etică pentru personalul implicat în managementul financiar și control;</i> - <i>promovarea unei proceduri de acreditare, de către MFP, a managerilor financiari din entitățile publice centrale, în vederea consolidării statutului acestora;</i> - <i>promovarea unui act normativ care să reglementeze obligativitatea ordonatorilor de credite de a elabora, anual, o declarație de conformitate a sistemului propriu de control intern cu cerințele standardelor de management/control intern.</i> 	<p>31.X.2010</p> <p>31.XII.2010</p> <p>31.VII.2011</p> <p>31.XII.2011</p>
2.	<p>Dezvoltarea metodologiilor și procedurilor pentru CFPI în vederea alinierii acestora la standardele europene și la buna practică internațională în domeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>revizuirea Normelor generale de desfășurare a auditului public intern;</i> - <i>elaborarea unui ghid practic de evaluare a CFPI în entitățile publice, care să fie utilizat de UCAAPI în misiunile de audit intern privind progresele înregistrate în asigurarea condițiilor pentru integrarea CFP în sfera răspunderii manageriale, precum și de către toate structurile de audit intern din entitățile publice, în misiunile de evaluare a stadiului de implementare a CFPI în entitățile proprii;</i> - <i>elaborarea manualului de audit intern privind implementarea Mecanismului Financiar SEE și a celui privind Mecanismul de cooperare România-Elveția;</i> - <i>actualizarea ghidului metodologic general de evaluare a activității de audit intern în entitățile publice;</i> 	<p>31.III.2011</p> <p>31.VII.2011</p> <p>30.IX.2010</p> <p>31.XII.2010</p>

Nr. crt.	Acțiunea	Termen
	<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor ghiduri practice pentru derularea misiunilor de audit al performanței în principalele domenii specifice domeniului public; - elaborarea unor manuale și ghiduri practice pentru derularea misiunilor de audit la nivelul administrației publice locale; - actualizarea manualelor și ghidurilor practice privind derularea de misiuni de audit intern pentru funcțiile suport din entitățile publice; - elaborarea de fișe pentru standardele considerate relevante/instrucțiuni pentru facilitarea implementării standardelor de management/control intern la nivelul entităților publice. 	<p>Eșalonat până la 31.XII.2010</p> <p>Eșalonat până la 31.XII.2010</p> <p>Eșalonat până la 31.XII.2010</p> <p>Eșalonat până la 31.XII.2011</p>
3.	Elaborarea Standardelor Naționale în domeniul Auditului Public Intern.	31.XII. 2013
4.	Implementarea sistemului de cooperare, în vederea asigurării activității de audit intern în entitățile publice de dimensiune redusă din administrația locală: <ul style="list-style-type: none"> - completarea cadrului legal; - elaborarea cadrului metodologic; - constituirea efectivă a asocierilor. 	<p>31.X.2010</p> <p>31.III.2011</p> <p>Eșalonat până la 31.XII.2016</p>
5.	Îmbunătățirea sistemului de recrutare în domeniul auditului public intern, a sistemului de formare profesională continuă și realizarea sistemului de atestare națională a auditorilor interni din entitățile publice, în vederea creșterii calității profesionale și a interesului auditorilor interni de a investi în propria profesie: <ul style="list-style-type: none"> - completarea cadrului legal; - elaborarea cadrului metodologic; - derularea procesului de atestare profesională a auditorilor interni. 	<p>31.X.2010</p> <p>31.III.2011</p> <p>Eșalonat până la 31.XII.2016</p>
6.	Organizarea comitetelor de audit intern în cadrul entităților publice centrale care derulează anual un buget de peste 2 mld. de lei: <ul style="list-style-type: none"> - completarea cadrului legal; - elaborarea cadrului metodologic; - înființarea comitetelor de audit intern. 	<p>31.X.2010</p> <p>31.III.2011</p> <p>Eșalonat până la 31.XII.2012</p>
7.	Extinderea competențelor MFP în exercitarea auditului	

Nr. crt.	Acțiunea	Termen
	intern în entitățile publice centrale care derulează un buget anual de până la 5 mil. lei: - <i>completarea cadrului legal;</i> - <i>desfășurarea activității de audit intern în aceste entități.</i>	31.X.2010 Începând cu anul 2011
8.	Punerea în aplicare a Protocolului încheiat între CCR și MFP și valorificarea rezultatelor cooperării între aceste părți în procesul de consolidare a sistemului de CFPI.	Începând cu 01.VII.2010
9.	Acționarea concertată, în vederea organizării structurilor de management financiar și control, la nivelul entităților publice din subordinea/coordonarea administrației centrale, care să realizeze funcțiile de armonizare, coordonare, îndrumare metodologică, monitorizare și raportare privind sistemele proprii de control managerial.	31.XII.2011
10.	Îndrumarea și monitorizarea de către UCASMFC din MFP a activității structurilor cu atribuții în armonizarea sistemelor de management financiar și control intern din entitățile publice centrale, inclusiv monitorizarea la nivelul entităților publice din subordinea/coordonarea entităților publice centrale de către UCASMFC a raportărilor cu privire la derularea și stadiul proceselor de dezvoltare a sistemelor de control managerial.	Permanent
11.	Efectuarea unei evaluări la nivel național a modului de desfășurare și a stadiului implementării standardelor de management și control în entitățile publice.	31.XII.2011
12.	Integrarea controlului financiar preventiv în sfera răspunderii manageriale, în baza evaluări efectuate de auditul intern al MFP, pe măsură ce se elimină riscurile în administrarea fondurilor publice de către ordonatorii de credite.	Eșalonat până la 31.XII.2012
13.	Perfecționarea pregătirii profesionale a personalului cu atribuții în sistemele de management financiar și de control, inclusiv audit intern, prin programe organizate la nivelul SFPV și ANFP.	Permanent
14.	Crearea unor baze de date proprii privind implementarea sistemelor de management și control, respectiv evidența auditorilor interni care activează în sectorul public.	31.VII.2011
15.	Participarea la perfecționarea cadrului de reglementare și creare a unui sistem corespunzător pentru prevenirea iregularităților și luptei împotriva fraudei, care să permită	

Nr. crt.	Acțiunea	Termen
	identificarea și raportarea rapidă a iregularităților, constatarea și recuperarea creanțelor bugetare rezultate din nereguli ca urmare a utilizării necorespunzătoare a fondurilor comunitare și a sumelor de cofinanțare aferente.	31.XII.2010

TBERIU TUDORAN,

LETIȚIA TALOI,

DIRECTOR GENERAL

CONTROLOR FINANCIAR SEF

Unitatea Centrala de Armonizare
pentru Auditul Public Intern

Unitatea Centrala de Armonizare
a Sistemelor de Management
Financiar și Control